

† Andrei

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și
Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

Domnul Păcii

„Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire!”
(Luca 2, 14)

La începutul zidirii toate erau foarte bune, peste tot domnea pacea, armonia și înțelegerea. Ne spune Sfânta Scriptură că „a privit Dumnezeu toate câte a făcut și, iată, erau bune foarte” (Facere 1, 31). Își continuă Moise referatul creației spunându-ne că „a făcut Domnul Dumnezeu să răsară din pământ tot soiul de pomi, plăcuți la vedere și cu roade bune de mâncat; iar în mijlocul raiului era pomul vieții și pomul cunoștinței binelui și răului” (Facere 2, 9).

Pe om l-a pus stăpân peste întreaga făptură: „Și Dumnezeu i-a binecuvântat, zicând: «Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l supuneți; și stăpâniți peste peștii mării, peste păsările cerului, peste toate animalele, peste toate vietățile ce se mișcă pe pământ și peste tot pământul!»” (Facere 1, 28).

Toate erau în armonie și toate i se supuneau omului. Iar omul, creat după chipul lui Dumnezeu, „era o ființă ireductibilă și incomparabilă”. Omul „era curat de pornirile rele și cu o tendință spre binele comuniunii cu Dumnezeu și cu semenii, dar nu întărit în această curăție și în acest bine. El era conștient și liber, iar în conștiință și libertate avea tendință spre cele bune”².

Tocmai această libertate, folosită rău la sugestia diavolului, l-a dus la prăbușire pe om. El știa că Dumnezeu i-a zis: „Din toți pomii din rai poți să mănânci, iar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit” (Facere 2, 17). Diavolul, care este principiul distructiv, a cărui țintă este păcatul, ura, dezbinarea, minciuna, vine insidios și le zice: „Nu, nu veți muri” (Facere 3, 4). Și bietul om a mâncat. Urmarea ne-o arată Sfântul Pavel: „Printr-un om a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea” (Romani 5, 12).

Colindele, în mod tradițional, descriu prăbușirea: „-Raiule, grădina dulce,/Eu din tine nu m-aș duce/De mirosul florilor,/De dragul îngerilor”³. Ne spune Părintele Stăniloae că „pentru stăpânirea strânsă ce o pun pe cei pătimiși, se vorbește și de un fel de posedare a acestora de către demoni, și de un fel de încorporări, de apariții ale lor”⁴.

Ce se întâmplă cu omul căzut vedem foarte bine noi toți. Sfântul Apostol Pavel spune „că vor fi oamenii iubitori de sine, iubitori de arginți, lăudăroși, trufași, hulitori, neascultători de părinți, nemulțumitori, fără cucernicie, lipsiți de dragoste, neînduplecați, clevețitori, neînfrânați, cruzi, ne iubitori de bine, trădători, necuviincioși, îngâmfăți, iubitori de desfățări mai mult decât iubitori de Dumnezeu” (2 Timotei, 3, 2-4).

În anul sărbătoririi Jubileului Marii Uniri, unire care a fost posibilă datorită faptului că la 1 Decembrie 1918 înaintașii noștri erau uniți „în cuget și-n simțiri”, observăm în jurul nostru o discordie distrugătoare. De ce? Pentru că oamenii nu-și mai pun problema vieții spirituale normale. Și lucrul acesta se întâmplă de jos până sus, de la omul simplu până la cei cu înalte demnități. Unde sunt marii lideri ai neamului nostru din acel an astral pentru noi: Miron Cristea, Iuliu Hossu, Vasile Goldiș, Alexandru Vaida Voievod, Caius Brediceanu, George Pop de Băsești și toată ceata marilor luptători pentru unitate!

Profesorul Teodor Popescu face un rechizitoriu al societății noastre: „se urăște, se înșeală, se minte, se calomniază, se jură strâmb, se dorește bunul altuia; unii se îmbată, unii se învrăjesc, se ceartă; se bat, se dușmănesc, soții se despart, se strică tinerii și copiii, se înjosește în mulți oameni chipul și asemănarea lui Dumnezeu”⁵.

Părintele Ion Agârbiceanu, susținător al Marii Uniri, în chip profetic, scria referitor la România Mare: „Tu știi cât am dorit să te văd așa cum ești acum: cu toate lanțurile sfărâmate să strălucești de întreaga ta tinerețe și frumusețe... Și, iată, în jurul tău e larmă și alergare, oamenii se zbat după lucruri trecătoare, și tu veșnică frumusețe, veșnică avuție, ești dată uitării”⁶.

Din această stare de prăbușire și de răutate ce se întinde cine ne poate scoate? Cine ne poate aduce pacea și armonia de care avem atâta nevoie? El, Domnul Păcii!

Înainte cu sute de ani de nașterea Domnului, Profetul Isaia îl vedea coborât pe pământ: „Căci Prunc s-a născut nouă, un Fiu s-a dat nouă, a Cărui străpânire e pe umărul Lui și se cheamă numele Lui: Înger de mare sfat, Sfetnic minunat, Dumnezeu tare, biruitor, Domn al păcii, Părinte al veacului ce va să fie” (Isaia 9, 5).

Nașterea lui a avut loc la plinirea vremii, în anul 750 de la întemeierea Romei. Sfântul Apostol Pavel ne spune că la „plinirea vremii, Dumnezeu a trimis pe Fiul Său, născut din femeie, născut sub Lege, ca pe cei de sub Lege să-i răscumpere, ca să dobândim înfierea” (Galateni 4, 4-5).

Trăsăturile Împărăției pe care o va întemeia El sunt unele speciale. În această Împărăție „lupul va locui laolaltă cu mielul și leopardul se va culca lângă câprioară; și vițelul și puiul de leu vor mânca împreună” (Isaia 11, 6).

¹ Pr. Prof. Ion Bria, *Dicționar de teologie ortodoxă*, EIBMBOR, București, 1981, p. 272.

² Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Teologie Dogmatică I*, EIBMBOR, București, 1978, p. 410.

³ Conf. Univ. Ioan Bocea, *1484 Colinde*, Alba Iulia, 1999, p. 468.

⁴ Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *op. cit.*, p. 461.

⁵ Teodor M. Popescu, *Îndrumări pentru profeți*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2014, p. 26.

⁶ Ion Agârbiceanu, *Două iubiri*, Editura pentru Literatură, București, 1968, p. 390.

DIIN SUMAR:

– Resacralizarea spațiului – **ALEXANDRU NEMOIANU**.....(p. 3)

– Postul Nașterii Domnului

și pomenirea profeților – **CEZAR LOGIN**.....(p. 3)

ună și un copil îi va paște. Juninca se va duce la pascut împreună cu ursoaica și puii lor vor sălăși la un loc, iar leul ca bou va mânca paie; Pruncul de față se va juca lângă culcușul vipei și în vizuina șarpelui otrăvitor copilul abia înțărcaț își va întinde mâna" (Isaia 11, 6-8).

Aceste metafore minunate subliniază pacea și armonia ce vor domni în Împărăția Domnului Hristos. Și cei ce-și pun cu seriozitate problema trăirii creștine ajung la această stare de spirit. De fapt, la Nașterea Mântuitorului corul îngeresc cânta „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire!” (Luca 2, 14).

Părinții Patericului se străduiau să trăiască în spiritul Evangheliei lui Hristos și, cum El e Domnul Păcii, încercau și ei să fie oamenii păcii. Doi dintre ei s-au întrebat odată: cum e când se ceartă oamenii? Iată cum e, zise unul, vezi piatra aceasta? Eu zic că-i a mea, iar tu zici că-i a ta. Și au început cearta: piatra aceasta-i a mea, zice unul! Celălalt: „dacă-i a ta i-a-o și du-te!”. N-au fost în stare să se certe pentru că trăiau în spiritul dragostei lui Hristos.

Pe măsură ce omul se apropie de Hristos, se apropie și de semenul său. Părintele Stăniloae ne propune acest exercițiu de imaginație: închipuie-ți un cer cu o circumferință imensă. Pe circumferință stau toți oamenii de pe glob. În mijlocul cercului e Hristos. De la fiecare om pleacă o rază către Hristos. Oamenii pot călători pe rază către Hristos sau în sens invers. Cei ce se apropie de Hristos se apropie și de semenii lor, care și ei călătoresc spre centru. Cei ce o iau invers se îndepărtează de Hristos, dar se îndepărtează și de semenii lor.

Domnul Iisus Hristos e Domnul Păcii. La nașterea Lui îngerii au cântat: „între oameni bunăvoire”. Oamenii care-și pun problema spirituală sunt oameni buni. Ei îl urmează pe Hristos și-l ascultă îndemnul: „Învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre” (Matei 11, 29).

Pe bună dreptate zice Ernest Bernea că „bunătațea, izvorând din dragoste și trecând prin blândete, se împlinește în milă și mângâiere. Milă înseamnă suferință la suferința altuia. Mângâierea este acea stare lăuntrică legată de setea de mai bine, în înțelesul luptei pentru alungarea răului și a durerii”⁷.

Evanghelia Mântuitorului ne învață să fim buni, să fim oamenii păcii. „Ca să putem cunoaște și prețui cum se cuvine esența creștinismului, mai întâi trebuie să cercetăm și să studiem Evanghelia; Biblia, în general, și Evanghelia, în special”⁸. Și vom realiza faptul că iubirea, pacea și armonia constituie esența creștinismului.

Salutul și binecuvântarea Domnului Hristos este „Pace vouă” (Ioan 20, 19). Binecuvântarea preotului la Sfânta Liturghie și la alte celebrări este „Pace tuturor”. Și această binecuvântare o face din cel mai sfânt și mai important loc pentru viața noastră duhovnicească: o face din biserică.

În biserică, Mântuitorul îi învață pe oameni să fie oamenii păcii. În Psalmul 83 citim: „cât de iubite sunt lăcașurile Tale, Doamne al puterilor!... Fericiți sunt cei ce locuiesc în casa Ta, în vecii vecilor te vor lăuda” (Psalmul 83, 1 și 5).

Noi dăm slavă lui Dumnezeu că în acest an jubiliar, pe 25 noiembrie s-a sfințit **Catedrala Națională**, ctitorie pentru veșnicie. Iar pe plan local s-au sfințit bisericile frumoase ale Mănăstirilor Râșca Transilvană și Mihai Vodă și Biserica „Schimbarea la Față” din Cluj. Din aceste ctitorii, și din toate celelalte, Domnul Hristos care S-a născut pentru noi și pentru a noastră mântuire ne învață să fim oamenii păcii.

Pacea, armonia și binecuvântarea Lui v-o dorim, iubii frați și surori, cu prilejul **Crăciunului, Anului Nou și Bobotezei**.

Două statui ale ierarhilor clujeni reîntemeietori, inaugurate și sfințite în fața Catedralei Mitropolitane, la sărbătoarea Sfântului Apostol Andrei

ineri, 30 noiembrie 2018, cu prilejul onomasticii sale, sărbătoarea Sfântului Apostol Andrei și a Sfântului Andrei Șaguna al Ardealului, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, a oficiat Sfânta Liturghie împreună cu Înaltpreasfințitul Mitropolit Serafim al Europei Centrale și de Nord, în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca, în sobor de preoți și diaconi. Din sobor au făcut parte: preoți consilieri și ostenitori ai Centrului eparhial, protopopi, profesori de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din oraș și slujitori ai catedralei mitropolitane. La eveniment au participat oficialități locale, județene și centrale, dar și reprezentanți ai mai multor instituții de cultură, veniți să-l felicite pe ÎPS Andrei, cu ocazia onomasticii. Locașul de cult a devenit neîncăpător pentru credincioși, mii de clujeni asistând la slujbă și ocupând și piața în fața Catedralei Mitropolitane.

Cuvântul de învățătură a fost rostit de Înaltpreasfințitul Mitropolit Serafim al Europei Centrale și de Nord, care a evidențiat importanța pe care Apostolul Andrei a avut-o pentru creștinismul românesc și a vorbit despre urmarea lui Hristos. Răspunsurile la Sfânta Liturghie au fost date de Corul de cameră „Psalmodia Transylvanica” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, dirijat de părintele profesor Vasile Stanciu, care a susținut și un microrecital de muzică religioasă.

La finalul Sfintei Liturghii, Părintele Mitropolit Andrei, pornind de la viața și activitatea Apostolului Andrei, Ocrotitorul României, le-a dat credincioșilor clujeni câteva îndemnuri duhovnicești, vorbindu-le despre unitate: „Sărbătoarea noastră națională este anticipată de sărbătoarea noastră național-religioasă, pentru că pe 30 noiembrie îl sărbătorim pe Sfântul Andrei, Cel Întâi Chemat, Ocrotitorul României. Din Evanghelia praznicului ați auzit că imediat ce Sfântul Andrei l-a găsit pe Hristos și l-a urmat, primul gând a fost să meargă și să-l cheme și pe fratele său la Hristos. Sfântul Andrei și Sfântul Petru, fiind frați buni, reprezintă cele două biserici, biserica apuseană și biserica răsăriteană, și din cer ne protejează și se roagă pentru noi și, zicem noi, pentru a noastră mântuire, pentru a noastră unitate. Ei au propovăduit în tot pământul Evanghelia Domnului nostru Iisus Hristos, și au făcut o unitate pentru toți oamenii, de orice limbă, de orice neam, și cred că lucrul acesta îl fac și astăzi. Pentru că mâine e ziua națională, ne aducem aminte de unitate și ne dor toate dezbinările și fracțiunile pe care le vedem pe pământ...”

Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul și Mitropolitul Clujului, și-a celebrat în această zi și patronul spiritual, pe Sfântul Apostol Andrei. Astfel, la finalul Sfintei Liturghii din Catedrala Mitropolitană, preoții și credincioșii clujeni, dar și reprezentanții mai multor instituții, l-au felicitat cu ocazia onomasticii și i-au urat multă sănătate și binecuvântare în misiunea pe care o desfășoară. „Sfântul Apostol Andrei este și ocrotitorul spiritual al Înaltpreasfinției Voastre. De aceea, în această zi în care ne-am rugat și am slujit împreună Sfânta Liturghie în cinstea lui, vă urăm din toată inima ca Dumnezeu să vă dea prin rugăciunile Sfântului Apostol Andrei, mult har, multă putere de muncă în propovăduirea cuvântului Evangheliei, în slujirea poporului lui Dumnezeu și a lui Dumnezeu. Întru mulți ani Înaltpreasfințite Părinte!”, a spus părintele Simeon Pinte, eclesiarhul catedralei mitropolitane.

La slujbă a asistat și Eminența Sa Francesco Cardinal Monterisi, arhiepiscop emerit al Bazilicii papale San Paolo fuori le Mura din Roma, care, la final, a primit din partea Înaltpreasfințitului Părinte Andrei o icoană a Sfântului sărbătorit în această zi.

Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului a sărbătorit simbolic Jubileul celor 100 de ani de la Marea Unire prin cultivarea memoriei unor mari oameni ai Bisericii, care au ilustrat prin viața și mai ales prin slujirea lor istoria românească, atât locală, cât și națională, dar și prin marcarea unor locuri și evenimente simbolice, care au punctat parcursul celor 100 de ani de la reîntregirea țării.

După Sfânta Liturghie, credincioșii s-au adunat în Piața Avram Iancu, în fața Catedralei, ctitorie a episcopului Nicolae Ivan, pentru a asista la dezvelirea celor două statui: a episcopului Nicolae Ivan și a mitropolitului Bartolomeu Anania. În deschidere a fost intonat Imnul Național al României, după care a fost săvârșită o slujbă religioasă, urmată de dezvelirea celor două statui și sfințirea lor. Apoi, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei a vorbit despre personalitatea celor doi ierarhi: „Episcopul Nicolae Ivan a participat la marea adunare de la Alba Iulia, iar anul următor a venit aici, în Cluj, în 1919, doar cu un geamantan, atunci, noi, românii, neavând posibilitatea de a ridica monumente reprezentative. A zidit această catedrală, a făcut rost de Centrul Eparhial în care funcționăm și acum, a întemeiat Facultatea de Teologie, a ridicat biserica «Sfântul Nicolae» de pe strada Horea, a întemeiat revista eparhială *Renașterea*, mănăstirea «Sfânta Elisabeta» și multe, multe altele. Pentru toate acestea, pe care nu le putem noi rezuma aici, se cuvine să nu-l uităm... O cată de oameni entuziaști au făurit România Mare, pe care o moștenim noi și pe care ar trebui să o cinstim și să o slujim așa cum au făcut-o ei. Iar în tandem, dacă episcopul Nicolae Ivan a reîntemeiat Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului, Mitropolitul Bartolomeu Anania a reîntemeiat Mitropolia Clujului. Toată lumea știe că a fost un om de carte, un om deosebit și un pătitor în închinările comuniste. La vremea potrivită, Dumnezeu l-a ridicat până la rangul acesta de Mitropolit al nou-înființatei Mitropolii, pe atunci a Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, iar acum Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului. De la el multe scrieri ne-au rămas, dar a fost o lucrare monumentală, la care 10 ani de zile și-a pus toată energia: diortosirea Sfintei Scripturi. Ar fi multe altele de amintit, însă inaugurarea statuiilor acestora se înscrie în șirul evenimentelor prin care noi cinstim cei 100 de ani de la Marea Unire. Și uitându-ne la ei, la înaintași, ar trebui să le urmăm credința, loialitatea lor față de țară, duhul lor de liniște, de pace și armonie, pe care nu-l găsim astăzi și pe care ar trebui să-l găsim”.

Cele două statui amplasate în fața Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca au fost realizate de profesorul univ. dr. Alexandru Păsat și lectorul Septimiu Jugrestan de la Departamentul Sculptură al UAD Cluj-Napoca.

În cadrul ceremoniei, primarul Emil Boc a primit din partea mitropolitului distincția „Crucea Transilvană”. Totodată, mitropolitul a conferit Ordinul „Mihai Vodă”, distincție instituită de Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului cu prilejul Centenarului Marii Uniri, sculptorilor Alexandru Păsat și Septimiu Jugrestan, academicianului Emil Burzo, cel care a avut inițiativa amplasării celor două statui, dar și consilierului cultural al Arhiepiscopiei Clujului, părintele Bogdan Ivanov. De asemenea, au primit distincții și alte persoane care au sprijinit acest demers.

Corul de cameră „Psalmodia Transylvanica” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, dirijat de părintele profesor Vasile Stanciu, a dat răspunsurile în timpul oficierei Slujbei de sfințire a statuiilor, iar la încheierea evenimentului a intonat la câteva cântece patriotice.

Cele două statui din fața Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca: a Episcopului Nicolae Ivan și a Mitropolitului Bartolomeu Anania

Ulterior, întregul sobor de preoți ortodocși și greco-catolici prezenți la eveniment, printre care și Francesco Cardinal Monterisi, s-au deplasat pe bulevardul Eroilor, în fața Catedralei greco-catolice „Schimbarea la Față”, unde a fost dezvelită statuia cardinalului Iuliu Hossu, prezent la 1 decembrie 1918 la Alba Iulia, alături de episcopul de atunci al Careneșului, Miron Cristea, viitorul Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Statuia cardinalului Iuliu Hossu a fost realizată de sculptorul Ilarion Voinea. Statuia arhierului greco-catolic este inspirată de imaginea lui Iuliu Hossu, așa cum apare în fotografia Delegației Marelui Sfat Național din care, pe lângă cardinal, au mai făcut parte Vasile Goldiș, Alexandru Vaida Voevod, Episcopul ortodox Miron Cristea, și care s-a păstrat în Arhiva Episcopiei de Cluj-Gherla. Cele trei statui au fost realizate cu sprijinul Primăriei Cluj-Napoca și a Consiliului local.

Darius Echim

⁷ Ernest Bernea, *Îndem la simplitate*, Anastasia, București, 1995, p. 102.

⁸ Ilarion V. Felea, *Religia iubirii*, Editura „Diecezana”, Arad, 1946, p. 363.

Tableta lunii

Resacralizarea spațiului

Alexandru Nemoianu

Statele Unite

Lecitind câteva lucrări fundamentale despre obiceiuri și credințe românești, am rămas cu totul fermecat. Aceste lucrări sunt scrise într-o limbă românească frumoasă, curată, înmiresmată. Această limbă se află în dureros contrast cu actualul jargon stradal, urât, vulgar, repezit și hăituit de „barbarisme” fără rost. Lucrările de care vorbesc au fost semnate de către Simion Florea Marian, Tudor Pamfilie și Simion Manguica. Primul fusese preot în Bucovina, al doilea ofițer de carieră din Tepeu, Tecuci, iar al treilea avocat în Oravița. (O foarte documentată monografie a operei lui Simion Manguica a fost alcătuită, în anii douăzeci ai veacului al XX-lea, de către profesorul Ilie Ruzmir, originar din Borloveni-Vechi, Țara Almajului.) Cum spuneam aceste lucrări vorbesc despre obiceiurile românești și sărbătorile românești de la sfârșitul veacului al XIX-lea și începutul veacului XX. O perioadă de care ne despart ceva mai mult de o sută de ani. La scară istorică, un răgaz scurt.

Informațiile sunt copleșitoare, numeroase, diverse, fermecătoare. Ne este înfățișat „spațiu” de viață imediată, modul în care trăiau și se raportau la timp, anotimp, viață imediată și viață spirituală, strămoșii noștri nu prea îndepărtați, bunici și străbunici. Ceea ce ni se înfățișează este uluitor. Era o viață vie, mereu cu evenimente. O vreme în care nu era răgaz pentru „plictiseală” și lenevie, mentală și fizică. „Omul” nu era sclavul necesității, al „orarlui” și „condițiilor”; zilele de sărbătoare erau numeroase și observarea lor obligatorie. Răgazul de gândire spre cele de Sus era mereu prezent. În permanență avea loc un „eveniment”, care trebuia întâmpinat cu grijă, cu pregătiri, cu atenție elaborată. „Calendarul” satelor și al fiecărui membru al lor era foarte încărcat, și fiecare persoană participa și avea rol un în ciclul festiv. Deoarece un ciclu festiv, de sărbătoare, era un ciclu în care mereu să înălța laudă lui Dumnezeu, I se cerea milă și se reamintea că fiecare membru al comunității este, în chip ideal, cetățean al Raiului. Frumusețea era în tot locul, și ea se manifesta sub infinite forme: prin port, prin comportament, prin cântare, prin bucatele așezate pe masă. Întregul spațiu era văzut sfânt și era trăit în sfințenie. Toate aceste sărbătoriri erau creștine și integrate în ciclul liturgic. Chiar dacă în formele practice se mai vedeau urme antecreștine, acele urme erau în totul „îmbălânzite” și integrate înțelegerii ortodoxe. Toți oamenii știau că rânduiala ortodoxă este cea bună și că puterile răului trebuie aruncate. Era un spațiu întreg, fără spărturi, un spațiu sacru. Se poate spune că dacă această viață comună era trăită, la capătul ei toți și fiecare redeveneau cetățeni ai Raiului. Într-o asemenea înțelegere efectiv ne putem închipui cu ușurință mulțimea Sfinților Români, „norul de Sfinți”, care se roagă pentru noi. Poate pentru ei Dumnezeu nu a îngăduit pierderea noastră!

Acest fel de viață a fost viu și vibrant până în urmă cu șaptezeci sau optzeci de ani. Apoi obiceiurile și tradițiile au început să fie uitate, eliminate și persecutate. Persecuția s-a făcut mai întâi printr-un soi de „didactică” simplă și prostescă. S-au aflat semidocti și destui nătărăi care să vorbească despre „mulțimea superstițiilor”, a atitudinilor „retrograde”, a „robiei (!!!) față de obiceiuri. Tot asemenea indivizi au vorbit despre „eliberarea” prin ateism și cercetare „științifică”. (Bineînțeles, trecând sub tăcere că toți oamenii de știință autentici au fost, au avut, concepții teiste.)

Iar apoi s-a întărit puterea răului, a ateismului militant și violent. O perioadă în care credința a fost persecutată activ și violent. O perioadă în care biserici au fost închise sau distruse, o perioadă în care mănăstiri au fost închise sau distruse, și călugări persecutați cu furie. Cu voia lui Dumnezeu, acea vreme a trecut. Dar în locul ei s-a instalat secularismul consumerist degradant. Larva, dezordinea și destrăbălarea sunt prezentate ca stări naturale și firești. În cazul românilor, personalitățile esențiale au fost diminuate, calomniate, insultate: de la Ileana Cosânzeana la Făt Frumos și de la Eminescu la Caragiale. Tine-rei, necopți la minte și fără multă minte dau curs acestor chemări și se pierd fără urmă. În spatele acestor „chemări” stă același „șarpe bătrân”, aceiași negativitate pură, răul distilat. Iar manifestările lui sunt aceleași: parazitismul, impostura și parodia. Un miros greu și o figura rânjind hâd sunt ceea ce se oferă.

Spațiul, în toate manifestările lui, s-a încercat a fi desacralizat, lipsit de sfințenie și deci de rost și direcție. Mă voi referi doar la modul în care a fost scoasă dimensiunea sacră din Istorie. Evenimentele și desfășurarea istoriei, deci a vieții neamului omenească, a fost înfățișată ca scurgere fără consecință, la voia unor circumstanțe economice și la voia „oamenilor”, și mai exact a „oamenilor” răi. Căci trebuie să înțelegem bine că orându-ielile omenești, TOATE, sunt rele și singurul mod de a nu fi, de a nu sta complice, este ca în toate împrejurările să te afli de partea celor care „pierd”, a văduvei, orfanului, săracului. Nu este altă cale.

Acest pustiu duhovnicesc, pe care îl străbatem, a generat doar disperare și vid. Dar acest pustiu duhovnicesc este o manifestare a haosului și haosul este o stare temporară. Vedem în jurul nostru că acest haos începe să se risipească, și asta înseamnă: RESACRALIZAREA SPAȚIULUI. Este un marș care a început, dar a început cu avânt, bucurie și fără teamă. În cazul Românilor, ca întotdeauna, această renaștere a început prin Ortodoxie. Nu este întâmplător, căci Hristos este Trupul mistic al acestei Biserici și Hristos ÎNVIE!

Biserica Ortodoxă s-a restabilit în mod uluitor și în timp foarte scurt. Mănăstirile s-au consolidat, Ieraria să reinnoiească, clerul s-a întinerit cu cadre excelente, pregătite și profesional și pentru munca de pastorație. Un singur simptom, o singură manifestare este ilustrativă, în legătură cu această resacralizare a spațiului.

Imediat după 1990, când România era în paragina post-comunistă, fiecare Biserică se înfățișa ca o oază de prosperitate. Intrarea în curtea oricărei Biserici însemna intrarea într-un alt „spațiu”, mai bun și mai cald. Treptat mesajul Bisericii a început să își facă efectul și cu o uluitoare repeziciune, Biserica Ortodoxă a devenit Trupul în care Românii aveau cea mai mare încredere. Iar asta în ciuda faptului că în jur se auzea huietul și larmă satanică a unor organizații neguvernamentale și a „imbecililor utili” care le urmează.

Unii încep să vadă din nou pe Maica Domnului, pururea rugătoare pentru noi, pe Sfinții fiecărei zile, care le stau alături, pe îngerul păzitor care nu îi părăsește niciodată, Mila lui Dumnezeu care se revarsă. Văd aceste lucruri și realități, căci ochii și vederea duhovnicească se redeschid. Iar în ultima vreme vedem cum prezentarea istoriei românilor este și ea resacralizată; dimensiunea duhovnicească a acțiunii strămoșilor este din nou incorporată în înțelegerea trecutului și a făgăduinței lui pentru viitor. În acest sens, exemplare sunt sesiunile istorice organizate în jurul Mănăstirilor. Așa sunt „zilele Putnei”, unde Domnitorii Moldovei sunt înfățișați ca ceea ce ei au fost, domni de țară și Ortodocși; așa a fost Conferința „Mîrcea cel Bătrân, domnitor creștin”, o manifestare organizată de Episcopia Vâlcei, și așa a fost sesiunea de comemorare a Unirii din 1859, organizată de către Patriarhie și la care a participat și Președintele României, precum și toate celelalte manifestări ale Bisericii referitoare la Marea Unire.

Acest model de simbioză între credință și cultură se răspândește. Este parte din minunata resacralizare a spațiului românesc, și aceasta înseamnă regăsirea fericii de a te putea ruga ortodox și de a merge, cu rugăciunea, din lumină în Lumină și din bucurie în bucurie.

Postul Nașterii Domnului și pomenirea profetilor

Dr. Cezar Login

Luminica dinaintea Nașterii lui Hristos are ca temă centrală praznicul Nașterii Domnului. Așa apare încă din Lectionarul georgian de la Ierusalim, din secolul al VIII-lea. Un secol mai târziu, în Tipiconul Marii Biserici din Constantinopol, de această dată, în Duminica dinaintea Nașterii lui Hristos și în duminica precedentă apar două teme noi: prima este pomenirea de obște a tuturor strămoșilor după trup ai Mântuitorului, inspirată din genealogia Mântuitorului din Evanghelia după Matei (1, 1-17); a doua temă a ambelor duminici, ilustrată din abundență de imnografie, este pomenirea profetului Daniel și a Sfinților trei tineri, mutată din data de 17 decembrie în următoarea duminică și care, odată cu apariția unei a doua duminici înainte de Crăciun s-a duplicat și s-a extins în ambele duminici, așa cum arată troparul, condacul și canonul zilei.

În plus, în perioada Postului Nașterii Domnului, calendarul liturgic bizantin are numeroase pomeniri ale prorocilor: Sfântul Proroc Avdie (19 noiembrie), Sfinții Proroci Naum (1 decembrie), Avacum (2 decembrie) și Sofronie (3 decembrie); apoi Sfântul Proroc Agheu (16 decembrie), urmat de Sfântul Proroc Daniel și de Sfinții trei tineri (17 decembrie). Pomenirea prorocilor Vechiului Testament culminează cu cele două duminici dinaintea Nașterii Domnului, menționate mai sus, în care, astăzi, se face pomenirea de obște a tuturor prorocilor și a dreptilor Vechiului Testament, precum și a strămoșilor și a părinților după trup ai Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Este firescă pomenirea profetilor în cursul pregătirii pentru Nașterea lui Hristos, perioadă la sfârșitul căreia profețiile lor despre întruparea și nașterea Mântuitorului s-au împlinit. În acest sens, părintele Boris Bobrinsky afirma că: „Timpul Vechiului Legământ este, pe de o parte trecut, în măsura în care el pregătea venirea lui Hristos, adică îl anunța, mărturisea despre Hristos (Ioan 5, 39). Dar pe de altă parte, Biserica reține această așteptare ardentă și dureroasă din timpul postului Crăciunului. Ea ne învață să ne pregătim noi înșine pentru venirea Mântuitorului pe pământ. Timpul profetilor capătă o semnificație particulară, de o mare actualitate. Această așteptare a întrupării reprezintă o dimensiune fundamentală a vieții eclesiale și o lege a vieții duhovnicești. Este timpul pedagogiei Legii, a friicii de Dumnezeu «ca început al înțelepciunii». Tandrea și compasiunea lui Dumnezeu se conturează deja în scrierile profetice. Această frică de Dumnezeu este drumul obligatoriu către dragostea care abolește frica și ne face fii ai Tatălui” (Taina Bisericii, Patmos, Cluj-Napoca, 2002, pp. 39-40).

Formulațiile de slujbă din Minei, dedicate prorocilor pomeniți, menționează profețiile lor mesianice și, în același timp, anticipează Nașterea Domnului. În acest sens, în data de 19 noiembrie, Teofan imnograful afirmă că prorocul Avdie s-a arătat „împodobitor al Bisericii [...], propovăduind că din Sion va să iasă Mântuitorul...” (Mineiul pe noiembrie, 2005, p. 281). Referindu-se la textul prorociei spune: „Luminându-te cu lumina cea dumnezeiască și cerească, ai spus mai înainte mântuirea ce avea să fie neamurilor, preferite” (ibid., p. 279) și continuă, arătând ce înseamnă această mântuire: „După dumnezeiasca ființă, Cel ce ești de o ființă cu Părintele Tău, cu noi de un neam Te-ai făcut arătat, din trup de maică neispitită de bărbat născându-Te...” (ibid., p. 287).

La 1 decembrie, luminându-l afirmă despre prorocul Naum următoarele: „Mintea ta, fericite, ai făcut-o oglindă neîntinată a dumnezeieștilor străluciri, de Dumnezeu grăitorule proroc și organ atins de Preasfântul Duh, vestind mai înainte Nașterea lui Hristos din Fecioară” (Mineiul pe decembrie, 2005, p. 13), căci „Domnul te-a încununat, dumnezeiescule proroc, și har ți-a dat să vestești cele viitoare...” (ibid., p. 12).

În fiecare zi din perioada înaintepăznuirii Nașterii Domnului (20-24 decembrie), atât la stihovanele Vecerniei și Utreniei sunt cântate două stihuri din Prorocia lui Avacum: „Dumnezeu de la miazăzi [Teman] va veni și Cel Sfânt din muntele cel cu umbra deasă [Paran]” (Avacum 3, 3) și „Doamne, auzit-am auzul Tău și m-am temut, înțeles-am lucrurile Tale și m-am spăimântat” (ibid., 3, 1), o profeție mesianică privind venirea Domnului. Aceleași stihuri se cântă în fiecare zi de peste an, la Utrenie, fiind baza cântării a 4-a a canonului poetic al celor nouă ode. În canonul prorocului (2 decembrie), Teofan afirmă că „propovăduind pe Domnul slavei și vestind de mai înainte venirea Lui, pe care ai văzut-o săvârșindu-se și arătându-se dintr-o fecioară sfântă, te bucuri, preferite Avacum” (Mineiul pe decembrie, 2005, p. 20; cf. Avacum, cap. 2-3).

La data de 3 decembrie, sedeala prorocului Sofronie spune că „primind dumnezeiască strălucire de la Domnul, ai prorocit lămurit că va să vină Împăratul slavei, răsărind izbăvire din Sion, și luminând marginile lumii cu lumina pururea viețuitoare...” (Mineiul pe decembrie, 2005, pp. 22-23). Iar în canonul profetului, Teofan afirmă că „Domnul tuturor S-a arătat nouă după prorocia ta, fericite, chemând pe toți la cunoștința Sa și din robie i-a slobozit” (ibid., p. 23).

La pomenirea prorocului Agheu (16 decembrie), în canonul profetului, Teofan scrie: „Arătat-ai, Hristoase, prorocului Tău pe Fecioara locaș însuflețit plăcut Ție...” (ibid., p. 247), sau „limpede ai vestit de mai înainte, prorocule văzător de Dumnezeu, că se va arăta Cuvântul cel fără de început, în vremurile cele mai de pe urmă...” (ibid., p. 251) și exemplele pot continua. Astfel, prin pomenirea prorocilor în această perioadă, sunt pregătite ultimele două duminici dinaintea Nașterii lui Hristos, în care se face pomenirea de obște a tuturor profetilor și, implicit, praznicul Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos.

Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918

Dr. Mircea-Gheorghe Abrudan

L în 7/20 noiembrie 1918 Marele Sfat al Națiunii Române din Ungaria și Transilvania a emis convocarea „Adunării naționale a națiunii române din Ungaria și Transilvania la Alba Iulia, cetatea istorică a neamului nostru, pe ziua de 18 noiembrie/1 decembrie 1918”¹. Decizia Consiliului Național Român Central (CNRC) de la Arad de a organiza adunarea în străvechea cetate a Bălgradului a avut motive de ordin istoric, național, sentimental și practic. Bălgradul era vechea capitală a voievodatului și principatului Transilvaniei, fusese cetatea de scaun a lui Mihai Viteazul și reședința mitropoliei românești mai bine de un secol, dar și locul martiriului lui Horea și Cloșca. Alba Iulia reprezenta, așadar, un simbol în mentalul colectiv românesc. De asemenea, orașul se afla relativ în centrul teritoriului național românesc din Ungaria vremii și era racordat prin șosele și prin „drumul de fier” la rutele principale de transport care traversau Transilvania, astfel că deplasarea spre Alba Iulia se putea face relativ facil din toate părțile.

De ce a fost însă nevoie de organizarea unei adunări naționale românești? Nu ar fi putut CNRC-ul decide unirea cu România fără o consultare populară? Fără-ndoială oamenii politici din Partidul Național Român și Partidul Social Democrat împreună cu ierarhii celor două biserici naționale și reprezentanții băncilor, reuniunilor, asociațiilor și organizațiilor românești ar fi putut lua această decizie, așa cum s-a întâmplat de altfel la Cernăuți în 15/28 noiembrie, însă elita politică transilvăneană a dorit să arate „popoarelor lumii” că națiunea română din Ardeal și Ungaria se exprimă pentru unirea cu România în mod democratic și plebiscitar, tocmai pentru a preîntâmpina anumite contestații ale acestei hotărâri politice decisive. Desigur, liderii CNRC-ului au acționat în acest fel atât pentru că aveau în vedere prevederile programului președintelui american Woodrow Wilson referitoare la dreptul popoarelor la autodeterminare națională, cât și precedentul pașoptist din Transilvania și Banat, când glasul națiunii s-a făcut auzit în Imperiul austriac și dincolo de fruntariile sale prin hotărârile adoptate în cadrul adunărilor naționale de la Blaj și de la Lugoj din 1848. De altfel, modul organizării și a desfășurării adunării de la Alba Iulia seamănă izbitor cu adunarea de la Blaj din mai 1848.

Adunarea națională de la Alba Iulia a coagulat toți reprezentanții națiunii fiind compusă din 1228 de delegați, deputați, parlamentari sau împuterniciți, între care 578 deputați de drept și 650 delegați aleși, după cum urmează: „1) Episcopii români din Ungaria și Transilvania; 2) toți protopopii în funcție ai celor două confesiuni românești; 3) câte un exmis [trimis n.n.] al fiecărui consistoriu și capitol; 4) câte 2 exmiși ai societăților culturale (Asociație, Fond de teatru, Asociațiunea Arădeană); 5) câte 2 exmise din partea fiecărei reuniuni femeiești; 6) de la fiecare școală medie (gimnaziu, școală reală), apoi de la fiecare institut teologic, pedagogic și școală civilă câte 1 reprezentant al colegiului profesoral; 7) câte doi delegați de la fiecare reuniune învățătorescă; 8) garda națională va fi reprezentantă prin câte 1 ofițer și 1 soldat din fiecare secțiune comitatensă [județeană]; 9) câte 2 delegați de la fiecare reuniune de meseriași; 10) delegații partidului social-democrat român, ca reprezentanți ai muncitorimii organizate; 11) tinerimea universitară prin câte 2 exmiși ai săi și în fine 12) fiecare cerc electoral, în care locuiesc români, va trimite câte 5 reprezentanți (delegați)”². Totodată, partea finală a convocării, apelurile liderilor CNRC-ului și circularele ierarhilor au vizat poporul întreg, îndemnându-i pe cât mai mulți să participe „la această istorică adunare, unde se va hotărî soarta neamului nostru poate pentru vecie”.

Deplasarea delegaților și a poporului din toate regiunile Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului spre Alba Iulia a început în 28 noiembrie, unii călătorind cu trenul, alții cu căruțele sau pe jos. Cel mai greu le-a fost să ajungă la adunare bănățenilor, din cauză că Banatul fusese ocupat de trupele militare sârbe și franceze, sârbii comportându-se abuziv prin arestarea și împiedic-

area a sute de români de a călători spre Alba Iulia. Presa vremii și memorialistica epocii vorbesc de convoaie lungi de oameni care curgeau spre Alba Iulia din toate părțile. Preotul Alexandru Ciura notează în memoriile sale: „Satele treceau, într-un convoi ce nu se mai termina, cu preoții în frunte – unii chiar în patrafir –, având table cu numele satului și inscripții entuziaste pentru unire: «Trăiască România Mare», «Vrem Unirea», «Unirea cu Țara Românească»”. Toți erau stăpâniți de emoții și entuziasm, același memorialist scriind că lumea se „îmbrățișa, plângea, aclama și râdea cu lacrimi în ochi”. Motivul acestei emulații? Îl aflăm de la același participant: „Era un praznic și o bucurie, cum n-am mai pomenit: *praznicul învierii neamului*” (subl. n.)³. Nu întâmplător data adunării fusese stabilită într-o duminică, iar programul a prevăzut începerea zilei cu oficierea Sfintei Liturghii urmată de un Tedeum în cele două biserici românești, ortodoxă și unită, din Maierii Alba Iuliei. În cele două lăcașe de cult devenite neîncăpătoare s-a cântat „Deșteaptă-te române” de toată suflarea adânc emoționată și s-a depus jurământul față de cauza națională.

În seara precedentă bănățenii s-au întâlnit într-o adunare separată și au decis susținerea proclamării unirii fără condiții a întregului Banat cu România. Spiritele dlocoteau de asemenea în Consiliul Național între reprezentanții PNR-ului și cei ai PSD-ului, cei din urmă insistând asupra precizării în textul final că unirea este cu România, nu cu regatul României, considerând forma de guvernământ schimbabilă, însă țara veșnică. Discuții s-au purtat și în legătură cu stipularea unor condiții de unire referitoare la sistemul politic, social și agrar viitor, precum și la asigurarea unei tranziții politice până la integrarea totală a Transilvaniei în statul român. Asperitățile vor fi depășite în dimineața zilei de 1 Decembrie sub

presiunea delegaților din rândurile studenților, femeilor și bănățenilor care au marșat pe ideea unirii fără condiții. Între cei ce au intervenit decisiv în dezbateri a fost Iuliu Maniu care le-a atras atenția membrilor consiliului că „este peste orice îndoială că adunarea noastră este chemată a anunța unirea tuturor românilor. În privința aceasta suntem de acord cu toții. Nu este vorba de a face o parte separată în corpul statului”³. În urma dezbaterilor, arădeanul Vasile Goldiș a realizat forma finală a rezoluției de unire, motiv pentru care „este considerat ideologul unirii”⁴.

Ziua de 1 Decembrie 1918 a debutat la orele 07.00 cu slujbele religioase săvârșite în cele două biserici, apoi, în jurul orei 10.30 cei 578 deputați de drept și cei 650 delegați aleși s-au întrunit în sala cercului militar albaulian (astăzi Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia) fiind primiți în sală după ce își prezentaseră credenționalele (împuternicirile) la secretariatul adunării. Lucrările au fost deschise de Ștefan Cicio Pop, președintele CNRC-ului, apoi au fost aleși președinții adunării: George Pop de Băsești, episcopul ortodox Ioan Ignatie Papp al Aradului și episcopul unit Demetriu Radu al Oradiei, vicepreședinții (Teodor Mihali, Ștefan Cicio Pop, Ioan Flueraș) și secretarii acesteia. După o scurtă declarație, George Pop de Băsești i-a dat cuvântul lui Vasile Goldiș care a susținut o cuvântare amplă radiografiind istoria românilor și insistând asupra momentelor capitale care au premers unirea, apoi a enunțat proiectul de rezoluție în nouă puncte încheind apoteotic: „Trăiască România Mare!” în aplauzele entuziaste „nesfârșite” ale celor 1228 de delegați. După aceea, au luat cuvântul Iuliu Maniu și Pavel Jumanca, George Pop de Băsești adresând în cele din urmă întrebarea: adunarea națională primește rezoluția în întregime ei? Răspunsul a fost unanim: „primim. Trăiască regele nostru Ferdinand I, trăiască regina Maria, trăiască dinastia română! Vrem o singură Românie a tuturor românilor!” Următorul vorbitor a fost Alexandru Vaida Voevod care a propus alegerea unui Mare Sfat Național (parlament) al Transilva-

niei compus din 250 membri, ceea ce adunarea a acceptat, aprobând alegerea celor propuși. Adunarea națională și-a suspendat dezbaterile în urma intervențiilor celor trei președinți. Apoi toți deputații au ieșit pe Câmpul lui Horea în fața „sutelor de mii de români” și au ținut cuvântări vestind de la mai multe tribune rezoluția unirii.

Acum la o sută de ani de la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia consider că e firesc să aniversăm nașterea României Mari, fiind un act de maturitate națională și responsabilitate creștină să-i comemorăm pe făuritorii unirii, întocmai cum an de an ne sărbătorim propria aniversare și ne aducem aminte de părinții noștri.

Rezoluția Adunării Naționale de la Alba Iulia⁵

I. Adunarea națională a tuturor Românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba-Iulia în ziua de 18 Noiembrie/1 Decembrie 1918, decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dânsii cu România. Adunarea națională proclamă îndeosebi dreptul inalienabil al națiunii române la întreg Banatul cuprins între râurile Mureș, Tisa și Dunăre.

II. Adunarea națională rezervă teritoriilor sus indicate autonomie provizorie până la întrunirea Constituantei aleasă pe baza votului universal.

III. În legătură cu aceasta, ca principii fundamentale la alcătuirea noului stat român, adunarea națională proclamă următoarele:

Deplină libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare. Fiecare popor se va instrui, administra și judeca în limba sa proprie prin indivizi din sânul său și fiecare popor va primi drept de reprezentare în corpurile legiuitoare și la guvernarea țării în proporție cu numărul indivizilor ce-l alcătuiesc.

Egală îndreptățire și deplină libertate autonomă confesională pentru toate confesiunile din stat.

Înfăptuirea desăvârșită a unui regim curat democratic pe toate terenele vieții publice. Votul obștesc, direct, egal, secret, pe comune, în mod proporțional, pentru ambele sexe, în vârstă de 21 de ani la reprezentarea în comune, județe ori parlament.

Desăvârșită libertate de presă, asociere și întrunire; libera propagandă a tuturor gândirilor omenești.

Reforma agrară radicală. Se va face conscrierea tuturor proprietăților, în special a proprietăților mari. În baza acestei conscrieri, desființând fideicomisiile și, în temeiul dreptului de a micșora după trebuință latifundiile, se va da posibilitatea țărânului să-și creeze o proprietate (arător, pășune, pădure) cel puțin atât cât să poată munci el și familia lui. Principiul conducător al acestei politici agrare e pe de o parte promovarea nivelării sociale, pe de altă parte potențarea producției.

Muncitorimii industriale i se asigură aceleași drepturi și avantajii, care sunt legiferate în cele mai avansate state industriale din apus.

IV. Adunarea Națională dă expresiune dorinței sale, ca Congresul de pace să înfăptuiască comuniunea națiunilor libere în așa chip, ca dreptatea și libertatea să fie asigurate pentru toate națiunile mari și mici deopotrivă, iar în viitor să se elimine războiul ca mijloc pentru regularea raporturilor internaționale.

V. Românii adunați în această adunare națională salută pe frații lor din Bucovina, scăpați din jugul monarhiei Austro-Ungare și uniți cu țara mamă România.

VI. Adunarea națională salută cu iubire și entuziasm liberația națiunilor subjgate până aici în monarhia Austro-Ungară, anume națiunile: cehoslovacă, austro-germană, jugoslavă, polonă și ruteană și hotărăște ca acest salut al său să se aducă la cunoștința tuturor acelor națiuni.

VII. Adunarea națională cu smerenie se înclină înaintea memoriei acelor buni români, care în acest război și-au vărsat sângele pentru înfăptuirea idealului nostru, murind pentru libertatea și unitatea națiunii române.

VIII. Adunarea națională dă expresiune mulțumitei și admirațiunii sale tuturor puterilor aliate, care prin strălucitele lupte purtate cu cerbicie împotriva unui dușman pregătit de multe decenii pentru război, au scăpat civilizațiunea de ghiarele barbariei.

IX. Pentru conducerea mai departe a afacerilor națiunii române din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, adunarea națională hotărăște instituirea unui Mare Sfat Național Român, care va avea toată îndreptățirea să reprezinte națiunea română, oricând și pretutindeni față de toate națiunile lumii și să ia toate dispozițiile pe care le va afla necesare în interesul națiunii.

¹ A fost publicată în epocă în toate ziarele românești, citită în biserici și în cadrul asociațiilor. Vezi: *Românul*, anul VII, nr. 11, Arad, joi 8/21 noiembrie 1918, p. 1.

² Lista deputaților care au alcătuit adunarea și cuvântările rostite în cadrul acesteia pot fi consultate în volumele *Marea Adunare Națională întrunită la Alba Iulia în ziua de 1 Decembrie 1918. Acte și documente*, 1928; și *Marea Unire de la 1 Decembrie 1918*, București, 1943, accesibile în format digital pe pagina Bibliotecii Centrale Universitare „Lucian Blaga” din Cluj-Napoca: <http://dspace.bcucluj.ro:8080/handle/123456789/82044>; <http://dspace.bcucluj.ro:8080/handle/123456789/82237>.

³ Alexandru Ciura, *Adunarea de la Alba Iulia: 1 Decembrie 1918*, ediția a II-a, Oradea-Mare, 1921, pp. 11-16.

⁴ Liviu Maior, *Un părinte fondator al României Mari: Alexandru Vaida Voevod*, Ed. Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2018, p. 194.

⁵ Lizica Mihut, Corneliu Pădurean, *Aradul și Marea Unire. Repere iconografice*, Ed. Academiei Române, București, 2018, p. 162.

Părinte de părinți și de copii. Preasfințitul Vasile Someșanul, la popas aniversar

Arhim. Benedict Vesa

Secretar eparhial

Se întâmpla în anii copilăriei, când, ca un tânăr căutător de modele, cercetam, întrebam și eram atent. Și privirea-mi se îndrepta înspre altar. Acolo, prin glasul părintelui meu de sânge, se creiona chipul luminos, cotropit de un zâmbet ce venea de undeva de departe, din lumea de sus, a unui părinte care fascinasese încă înainte să fie părinte și care a continuat să uimească, să atragă, să mângâie și după. Era vorba de Părintele Vasile Someșanul, Episcop la Cluj. Mi se spunea: „El e altfel, nu seamănă cu ceilalți. Învață, mângâie, îmbrățișează, iubește. Sobru, dar nu distant, cald la suflet, dar nu nehotărât, simplu la inimă, dar nu superficial. Tace, ascultă, și vorbește măsurat. Este un om în firea lui bună”.

Peste ani, în timpul seminarului, această descriere s-a asociat și unui chip. Se întâmpla la sărbătoarea Sfinților Cuvioși Mărturisitori Visarion, Sofronie și Mucenicul Oprea, în fața Catedralei din Alba Iulia. În soborul de ierarhi mereu se afla Părintele Vasile Someșanul, înveșmântat în odăjdii albastre, cu motive populare românești. De departe impresiona culoarea care îi învăluia silueta bizantină, aproape de iconă. Mă fascina, mă copleșea, mă ocolea cu căldura-i părintească, chiar și fără să știe acest lucru. Nu l-am cunoscut atunci de aproape, doar îi furam câte o binecuvântare, care însemna mult pentru acea vreme.

Timpul zboară repede, și mă aflu acum în urmă cu șase ani, la început de noiembrie, când am ajuns la Cluj. Nu se poate uita prima întâlnire, pe scările Centrului eparhial. M-a privit, m-a mângâiat discret și mi-a promis rugăciune pentru misiunea pe care tocmai o începam și pe care nu o vedea ușoară. Știa că IPS Mitropolit Andrei, asemenea dânsului, este foarte activ și în lucrare permanentă. Există momente în viață când anumite gesturi, deși extrem de reduse la exterior, aduc cu ele o încărcătură de neegalat. Se întâmpla atunci. În decursul timpului nu am îndrăznit multe față de Preasfinția Sa, dar m-am bucurat de fiecare prezență, de fiecare întâlnire.

Așa am ajuns să îl cunosc tot mai bine. Ceea ce începea să se lămurească și impresiona și mai tare era firescul său. Părintele Vasile este același, în administrație, în slujire, sau în relația cu oamenii. Este întruparea exactă a ceea ce Părintele Rafail Noica subliniază mereu – *devenirea întru fire*. Intuiește falsul, minciuna, răutatea gratuită, dar nu reacționează. Are atâta răbdare cu omul, tocmai pentru că, odată devenit întru fire, îl vede așa cum îl vede Dumnezeu, cu condescendență și cu nădejde. Și de aici calitatea sa de părinte.

Paternitatea este însușirea cea mai apropiată de Dumnezeu. Suntem mai întâi copii, dar nu pentru a rămâne așa, ci pentru a deveni noi înșine părinți. Și un părinte bun își propune acest lucru de la început, să-i facă pe copiii săi părinți. Parabola fiului risipitor ne dovedește cu prisosință acest lucru – intuind dragostea Tatălui, care are rolul de a ne maturiza și a ne conduce la o altă înțelegere a vieții, suntem chemați să ne iubim, mai întâi, ca frații, iar apoi să începem să devenim asemenea Lui. Replica finală a tatălui în cazul fiului celui mare ascunde dorința sa dintotdeauna, aceea ca și copiii săi să intre în logica sa de părinte: „Fiule, tu totdeauna ești cu mine și toate ale mele ale tale sunt” (Lc 15, 31). Un tată nu se bucură când copiii săi rămân mereu copii, ci atunci când ei, la rândul-le, devin părinți de copii. Și începi să devii părinte de copii chiar dinainte de a naște, atunci când înțelegi ce presupune.

Preasfințitul Vasile este iubit mai ales pentru această calitate deosebită, de a fi părinte, pe care a exercitat-o în trei etape importante. A fost mai întâi preot de parohie și puțini sunt mânăștorenii vremii sale care nu îl cunosc. A slujit la Biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din cartierul clujean Grigorescu pentru puțină vreme, începând cu anul 1977, și și-a continuat misiunea la Biserica cu același hram din cartierul Mânăștur pentru mai bine de 20 de ani. Devine „părinte de copii”, și acest lucru presupune vocație, dăruire, răbdare și, mai ales, smerenie. Așa l-a cunoscut lumea. În plus, bunătatea sa firească evidentă este dezarmantă. Îi e tare greu să vadă răul în oameni, pentru că nu îl cunoaște. Ne este cunoscută expresia sa maximală la adresa cuiva nu tocmai cumințe – „este special”, exprimând, fără grabă și cu circumstanțe atenuante, o realitate care nu îl mulțumește întru totul. Într-o formă eufemistică, această expresie reflectă o stare destul de negativă.

Pentru toate aceste calități, a devenit pentru scurtă vreme și duhovnic al studenților teologi (1990-1991) și apoi stareț al celei mai importante mânăștiri din eparhie,

Nicula (1991-1994). Aici a făcut o adevărată școală monahală, este timpul în care foarte mulți tineri, atrași de Părintele Vasile, intră în monahism și devin ulterior stareți, duhovnici sau episcopi. Era timpul maxim al mânăștirii, vremea „vohodului” tinerilor în mânăștire. După căderea cortinei, se întâmpla redescoperirea vocației monahale, ca o perspectivă serioasă, ba chiar maximală, asupra vieții. Cu discreție, cu tandrețe, cu voioșie și căldură sufletească a știut să-i îmbrățișeze pe tinerii căutători ai unei vieți complete, pe urmele lui Hristos. Dar dincolo de aceste însușiri, concretizate într-o atitudine, ceea ce se poate individualiza concret și bine în comportamentul său este libertatea, ca metodologie de abordare a vieții monahale, dincolo de rânduiala în sine. Îi primește pe tineri, respectându-le darul / darurile și lucrând cu ele. De aceea, toți se simt firești și își identifică / află locul în acest itinerariu, deloc uniform, deși cu aceeași chemare. Acest lucru se vede și din slujirile ulterioare ale ucenicilor săi. Le este atunci părinte de copii, dar acum, pentru foarte mulți, părinte de părinți, ei înșiși dobândind această lucrare în viața lor. Și, până la urmă, aceasta este și bucuria părintelui, de a-și vedea copiii maturi, trăind *taina paternității*. Această lucrare se validează într-o succesiune harismatică, duhovnicească, între părinte și copii.

În anul 1994 se întoarce la Cluj și devine ecleziarhul Catedralei arhiepiscopale. Aici își continuă lucrarea de părinte cu aceeași delicatețe, sensibilitate, într-un autentic duh de libertate, deloc intruziv, cu respect maxim față de personalitatea fiecăruia. Întreaga sa atitudine și lucrare l-a făcut pe vrednicul de pomenire Mitropolit Bartolomeu Anania să îl propună pentru scaunul de episcop vicar al Clujului, lucru care se întâmpla în ziua de 15 august 1998, prin slujba hirotoniei întru arhieru de la Mânăștirea Nicula. Acum începe cea de-a treia perioadă importantă din viața sa. Deși devine „stăpân”, potrivit terminologiei clasice, el rămâne, mai ales, „părinte”, continuând să asculte, să îndrume, să mângâie, să îmbrățișeze, pe preoți și, deopotrivă, pe mireni. Pentru că înțelege această calitate ca cea care ne apropie cel mai tare de Dumnezeu-Părintele.

Sintetizând însușirile fundamentale ce generează calitatea de „părinte” în personalitatea Preasfințitului Vasile, vom face o ierarhie în trei momente: iubește cu răbdare, co-pățimește și iartă, și răsfrânge pretutindeni bucurie fără să aștepte nimic în schimb. În ce privește prima însușire, mulți sunt cei care beneficiază direct de ea și foarte mulți indirect. Este omul în jurul căruia nu te simți inconfortabil și forțat la un anumit comportament ca „să dai bine”, ca să intri în grații, ca să beneficiezi de apreciere. Ci te simți liber să fii tu însuși, să stai cu toate ale tale, apreciat cu toată moștenirea ta. Însăși răbdarea sa este cea care generează un comportament transforma(n)t, ameliorat, al celui care îi stă aproape, după însuși exemplul său. El este părintele care vede în tine potențialul pe care tu nu ești în stare să-l intuiești și de aceea te privește cu speranță și încredere că lucrurile vor evolua în această direcție. Și călătorește cu tine deja în viitor și te proiectează vizionar așa cum vei fi. Iar acest lucru se întâmplă în interiorul unei rugăciuni pe care numai părintele știe să o rostască.

În al doilea rând, este impresionat de suferință, co(m)pățimește și iartă. El este prietenul sărmanilor, săracilor și a suferinzilor. Cei de aproape știu cum arăta o zi de audiență la biroul PS Sale. Toți cei care așteptau erau mângâiați, fără excepție. Apropierea de cei săraci îl așeza în succesiunea protectorului său spiritual și în planul de viață pe care și l-a făcut de la început, dar și a celor suferinzi, ținând să devină medic la începutul tinereții. În ultima perioadă, acest gând a fost întrupat prin fondarea Centrului Paliativ „Sfântul Nectarie”, ctitoria sa de suflet. Chiar și dacă nu ar mai fi nimic pe lângă acest așezământ, socotim că această lucrare ar fi suficientă pentru a-l așeza între „binecuvântații” Părintelui Ceresc, care i-au iubit atât de mult pe „frații Săi prea mici”. S-a urcat de bună voie pe crucea lui Hristos alături de ei și nu mai vrea să coboare de acolo. Suferința lor e de acum a lui... și apoi iartă, de-o viață întreagă, fără să obosească, atât în spovedanie, cât și în viața zilnică.

Iar în al treilea rând, bucuria gratuită pe care o oferă fără greutate este evidentă pe chipul său și din comportamentul imediat. În ciuda dificultăților prin care trece, fața sa este la fel de luminoasă și încurajatoare. Și aceste este testul trecut pentru autenticitatea sa ca persoană. Să te oferi chiar și atunci când ai avea tot dreptul să te retragi, când ai avea dreptul să fii înțeles, când, după legea firii, ai avea dreptul tu însuși să primești, și nu puțin, cel puțin cu măsura cu care tu însuși ai dat o viață întreagă. Dar PS Sa este același, și izvorul de viață ce curge și se împărtășește cu prisosință din ființa sa este izbitor și reconfortant. Cuvintele lui Aron Cotruș, cu referire la sufletul bun, i se potrivesc: (am) „un suflet pe care-l dau oricui/ Ca pe o poamnă great/ C-un gust ce-n lumea întreagă îl are numai ea / O poamnă pârguită abial/ În țara mea/ De arșiță și nea” (Aron Cotruș, *Mă știu*).

Acum la împlinirea vârstei biblice, noi, copiii care am beneficiat de paternitatea sa, îi suntem alături și-i adresăm cuvinte de felicitare: *Vă dorim ani buni*, în care să „dăruiți și să vă dăruiți, oricând și oricui” și „să vă clădiți cântând, cu fiecare clipă”, prin fiecare lucrare frumoasă pe care o săvârșiți cu noi, cei din jur.

Întru mulți ani, Preasfințite Părinte!

Praznicul Soborul Maicii Domnului, între slovă și icoană

Prof. univ. dr. Marcel Muntean

Între sărbătorile închinat Maicii Domnului se află și cea celebrată a doua zi după Crăciun. Această sărbătoare poartă numele de *Soborul Maicii Domnului*. Este știut faptul că totdeauna, înainte ori după un praznic împăratesc, se pomenește sfântul sau sfânta care a avut un rol semnificativ în sărbătoarea amintită, iar acea zi se denumește *synaxis* ori *sobor*. Termenul *synaxis* vine din limba greacă și desemnează „adunare solemnă”, corespondentul său în limba slavonă fiind cuvântul *sobor* – care s-a împământănit ca atare și în lexicul românesc.

Referitor la acest eveniment, al *Soborului Maicii Domnului*, Sfântul Gherman Patriarhul Constantinopolului a compus în secolul al VIII-lea un imn de aducere aminte, închinat Născătoarei de Dumnezeu și implicit Pruncului Hristos: „*Ce vom aduce Ție, Hristoase? Că Te-ai arătat pe pământ ca un om, pentru noi. Fiecare din fapturnile cele zidite de Tine mulțumire aduce Ție: îngerii cântarea, cerurile steaua, magii darurile, păstorii minunea, pământul peștera, pustiuul ieslea, iar noi pe Maica Fecioara...*” (Stihira la Vecernia praznicului Nașterii Domnului, Mineiul lunii decembrie, ziua 26).

După cum limpede se subliniază în acest imn, Născătoarea de Dumnezeu este darul pe care firea umană îl aduce dumnezeirii, căci în ea se cuprinde Cel necuprins, adică Hristos Domnul. Pentru a sublinia acest aspect teologic, imnograful creștin menționează: „*Loc încăpător te-ai făcut Ziditorului celui neîncăput, încăpându-L cu trup, ceea ce ești plină de dar Preacurată*” (Peasna a 3-a de la Pavcernița Soborului Maicii Domnului, Mineiul lunii Decembrie, ziua 26).

Tot ca un detaliu imnografic adăugăm faptul că autorii textelor închinat *Soborului Maicii Domnului* admit că mucenicii, dreptii și cuvioșii care au slujit și care vor sluji cu evlavie pe Hristos în decursul veacurilor se aseamănă cu cei care au fost prezenți la *Nașterea Domnului* și care au adus Acestuia darurile lor cele mai de preț. În acest sens cităm imnul închinat Sfântului Eftimie al Sardiei, care este prăznuit tot pe 26 Decembrie: „*Adus-ai, Cuvioase, daruri lui Hristos, Celui ce S-a născut și cu trup S-a arătat, căruntețe cinstite, împodobite cu darurile ierarhiei Părinte, și înroșite cu sângele muceniei tale; credință dreaptă, nădejde tare, și dragoste înfocată și nemișcată, prea cuvioase*” (Stihiile sfântului de la Vecernie, Mineiul lunii Decembrie, în 26 de zile).

În decursul epocilor, imnul Sfântului Patriarh Gherman (amintit mai sus) a devenit sursă de inspirație pentru artiști, care la rândul lor au alcătuit icoana praznicului. Elementul principal iconografic este Maica Domnului care îl are în brațele sale pe Hristos.

Cu siguranță cei ce au compus acest tip iconic au avut în vedere redactări mai vechi ale temei. Fără îndoială ei au privit una din cele dintâi imagini ale *Fecioarei cu Pruncul*, temă ce se găsește în Coemeterium Major din Roma și o arată pe Maica Domnului, avându-l pe Hristos, binecuvântând la pieptul ei¹.

Pornind de la ieslea din Bethleem și de la nașterea Mântuitorului Hristos relatată în Sfânta Scriptură, autorii imnului și implicit făuritorii icoanei au avut ca izvor al compunerii lor *Evangelia după Sfântul Luca*. Sensul principal al lor a fost acela de a evidenția relația și prezența care există între darul magilor și cel al universului, la acest minunat praznic.

Cele mai interesante și complexe realizări din acest tip iconografic au fost elaborate în aria artei slave, respectiv icoane rusești, din Școlile de la Pskov, Novgorod și altele.

Analizând compoziția icoanei, observăm în mijlocul ei pe Maica Domnului, stând pe un tron roșiatic, cu Pruncul Emanuel pe brațele ei, înaintea peșterii. Pe pieptul Mariei și în jurul lui Hristos apar opt raze de lumină, semn al divinității și al luminii necreate, dar în egală măsură constituind și un semn al totalității, al perfecțiunii absolute. În jurul lor sunt pictate trei cercuri simetrice, simbolizând slava sau cerurile prea înalte.

Din înaltul cerului pornește o făclie strălucitoare ce coboară deasupra Pruncului deschizându-se în trei raze, în vreme ce, de o parte și de cealaltă se zăresc îngerii care Îl laudă, sau Îl preaslăvesc pe Dumnezeu. Cei ce apar înfățișați în dreapta muntelui, sunt cei care le aduc vestea păstorilor.

În partea superioară și stângă sunt redată siluetele celor trei magi, iar în partea opusă, respectiv, stânga sunt imaginați păstorii.

În partea de jos a Fecioarei se vizualizează trei grupuri distincte de personaje. Cel din mijloc este rezervat unor figuri cu scufii înalte, fuguiate și rotunde; aceștia sunt cântăreții. Cel de-al doilea grup din partea stângă reunește câțiva stâlpnici, ce au în mâini filactere înfășurate. Ultimul grup, cel de-al treilea, îi are drept protagoniști pe câțiva monahi însoțiți de un ierarh.

Așa ne apare dispunerea grupurilor în icoana pominită de Egon Sendler; icoana propusă de noi este din veacul al XV-lea.

De o parte și de cealaltă a acestor grupuri sunt reprezentați doi sfinți ai Bisericii: Sfântul Ioan Damaschinul și Sfântul Cosma de Maiuma, autorii imnelor de Crăciun. Ambii au filactere sau pergamente desfășurate, pe care vedem fragmente din

scrierile lor; cel dintâi este îndreptat în jos, și celălalt în sus.

Deasupra acestui registru de la baza icoanei vedem alte două femei, în registrul median. Prima (din stânga), simbol al pământului care oferă peștera, iar cea de-a doua, al pustiei care dăruiește ieslea.

Gama cromatică a icoanei este îndeobște caldă și ne duce lesne cu gândul la icoana *Nașterii Domnului*, prin organizarea și ierarhizarea figurilor, precum și prin prezența muntelui și a îngerilor din slava cerească.

Având în vedere frumusețea înțeleșurilor simbolice ale temei iconice exprimate plastic, am alăturat icoanei analizate și alta, din secolul al XVII-lea, mult mai complexă cu mai multe personaje ce unesc Vechiul și Noul Testament. Acest demers l-am făcut tocmai spre a vedea că, în același canon, libertatea iconografului nu este îngrădită, ci din contră, ea conlucrează creativ cu dogma creștină.

În acest caz observăm patru registre rânduite și ordonate în jurul Mariei și a Mântuitorului (față de icoana prezentată ce are doar trei). Ei se reliefează în centrul peșterii, așezați fiind pe pânza roșie, imperială, din icoana *Nașterii* și în nimbul decorat cu raze și stele.

Întreaga redactare iconografică creează un sentiment de bucurie spirituală, dublată de darurile pe care Dumnezeu ni le-a revărsat peste noi, prin Fecioara Maria și prin Pruncul ce Se naște pentru mântuirea noastră.

În final mai adăugăm că învățătura Bisericii despre Maica Domnului este o dogmă (*theotokos, aeiparthenia și panaghia*), dar și o evlavie. Mariologia nu poate fi despărțită de hristologie. Cultul Fecioarei Maria „nu este un element autonom în cadrul bogatei tradiții a Bisericii, un element care să poată fi studiat de sine stătător, ci este o dimensiune esențială a cosmologiei, antropologiei, eclesiologiei și eshatologiei creștine. Nu este un obiect al credinței, ci un rod al acesteia; nu este o creație a Bisericii, ci o autorevelație a Bisericii; nu este nici măcar o doctrină, ci viața și mireasma învățăturii creștine”, amintește Părintele Alexander Schmemmann².

¹ Egon Sendler, *Icoanele bizantine ale Maicii Domnului*, Ed. Sophia, București, 2008, pp. 201, 203.

² Alexander Schmemmann, *Maica Domnului*, tipărită cu binecuvântarea ÎPS Părinte Andrei, Arhiepiscopul Alba Iuliei, traducere Cezar Login, Editura Patmos, Cluj-Napoca, 2010, p. 117.

Jurnalul scoțian, o carte cu care te împrietenești

Dr. Paul Siladi

Linearizarea valorice au șanse foarte mari să fie păcătoase și abuzive, să supraliciteze subiectivitatea celui care le face. Cu gândul aceasta în minte zic și eu despre părintele Ioan Florin Florescu, ceea ce până acum am zis de foarte multe ori în particular: am dat peste preotul cu cel mai grozav talent literar din Biserica Ortodoxă Română. Mi-aș dori să nu se simtă cineva lezată de o asemenea afirmație și, dacă nu e de acord cu ea, să o pună pe seama entuziasmului și să fie înțelegător. Și mi-aș mai dori să citească *Jurnalul scoțian*¹ și să verifice dacă am sau nu dreptate.

Despre părintele Ioan-Florin Florescu am auzit pe când eram la facultate, la Cluj. Un coleg venea din Moldova și îmi povestea despre o revistă curajoasă care a apărut la Iași puțină vreme: *Biserica și problemele vremii*. Nu au fost publicate decât vreo câteva numere, apoi s-a oprit. În spatele ei se afla un anume părinte Florescu. Numele l-am regăsit ceva mai târziu, când am dat peste un jurnal publicat doar online al scriitorului Florin Lăzărescu. (Jurnalul a dispărut între timp, nu știu dacă fragmentele acelea se află în vreuna din cărțile autorului). Între personajele care populau lumea lui Florin Lăzărescu am dat și de Padre, Padre Florescu, așa cum este numit el din când în când. O figură insolită, un om greu încadrabil, care sigur nu are nimic crispat și oficial. Nimic previzibil. Am citit jurnalul lui Florin Lăzărescu mănât de o dublă curiozitate: să văd ce i se mai întâmplă scriitorului, dar și (ori poate mai ales) să aflu mai multe despre preotul al cărui portret rămânea în continuare la fel de vag și de imprecis. Și de aceea atrăgător.

Apoi a apărut blogul părintelui Ioan Florin Florescu, cel care a stat la baza volumului publicat în 2017 la Polirom. Jurnalul lui Florin Florescu este în aceeași măsură jurnal, în care este și *Jurnalul Fericirii* lui Steinhart. În lipsa unui cuvânt mai bun, îi putem spune și așa. Sunt notițe sporadice, care trădează un anume ritm al autorului: perioade lungi de tăcere, alternate cu altele de

scris intens și concentrat. Textele cuprinse în volum (care între timp au fost scoase de pe blog) sunt o selecție ce are de toate: meditații teologice, enervări cotidiene, mici bucăți literare, scurte povestiri, scene din viața parohială etc.

Părintele Florescu gândește luminos, dar mai ales știe să povestească. Iar în mijlocul poveștilor sale se strecoară uneori câte o frază de o asemenea delicatețe încât trebuie să te oprești puțin, să stai doar și să te bucuri. În „o poveste pentru Ana, care m-a întrebat într-o zi cine e Vera și cum arată o zi în paradis”, află că „Vera a adormit. Capul i-a alunecat pe umărul meu, ușor ca sufletul unui mort pășind în faină”². În textele lui Florescu te întâlnești cu Rilke, dar și cu Emil Brumaru, petreci timp în Edinburgh, dar și într-un sat din Moldova în care e sărăcie, întuneric și noroi. Și acolo îl cunoști pe Emanuel, personajul unei povestiri scurte, pe care după ce ai citit-o o dată, nu o mai poți uita. Steinhart zice prin *Jurnalul* său că avea obiceiul ca în fiecare an să citească „Poveste de Crăciun” a lui Dickens ca o pregătire pentru Nașterea Domnului. Eu probabil că voi rămâne la „Emanuel și magul”, o proză scurtă cu intensitatea și ritmul unui poem: „Crăciun în parohia mea de țară, într-un sat din Moldova. Era primul meu Crăciun de preot paroh și mă impresionase câte case erau pe întuneric în seara de Ajun. Orbecăiam prin noroaie de la o casă la alta. [...] Crăciun în parohia mea de țară. Pe dealuri, staule înghețate în care nu s-ar mai naște niciun prunc. Nici țipenie de înger să cânte slavă întru cei de sus. Emanuel nu mai primește, smirnă și tămâie, ci pesmeți muiați în ceai, iar eu, magul lui, prăpădit și bătrân înainte de vreme, orbecăi prin noapte și caut pe cer steaua care să-mi arate drumul”.

¹ Ioan-Florin Florescu, *Jurnal scoțian*, Polirom, Iași.

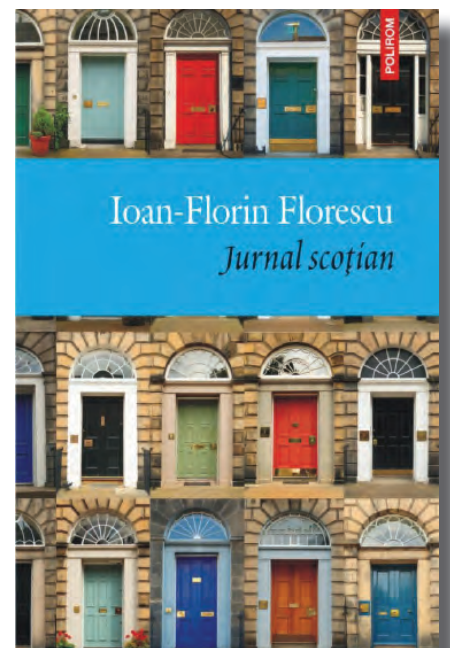
² *Ibidem*, p. 47.

Soborul Maicii Domnului, icoană rusească în tempera pe lemn, sec. al XVII-lea.

Soborul Maicii Domnului, icoană rusească în tempera pe lemn, sec. al XV-lea.

¹ Marcel Gh. Muntean, *Tipologia Artei Bizantine*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2006, p. 34.

O izbândă a Seminarului Ortodox din Cluj Premiul I la „Concursul de creație literară 100 de ani în 1000 de cuvinte”

La sfârșitul lunii februarie 2018, pentru a pune în valoare importanța vocii tinerilor de gimnaziu și liceu în anul Centenar al Marii Uniri din 1918, Radio TRINITAS a organizat „Concursul de creație literară 100 de ani în 1000 de cuvinte”. Concursul consta în trimiterea pe adresa postului radio, până la data de 1 mai 2018, a unei poezii, a unui eseu sau a unui fragment de proză (povestire, fragment de nuvelă etc.), scrise de tineri, care să conțină cel mult 1000 de cuvinte, având ca temă de inspirație momentul istoric de la 1 decembrie 1918. Scopul organizării acestui concurs a fost acela de a încuraja și pune în valoare cunoașterea datelor istorice fundamentale legate de Marea Unire de la 1 decembrie 1918 (dar și a informațiilor „referitoare la momentele anterioare ale unirii cu Basarabia, 27 martie 1918, cu Bucovina, 28 noiembrie 1918, la personalitățile participante), care să fie prezentate de o manieră originală din punct de vedere literar, într-o limbă română corectă și frumoasă.

Selecția textelor care au intrat în concurs s-a făcut până la data de 11 mai 2018, iar în perioada 14-30 mai 2018, juriul a decis lucrările câștigătoare pentru fiecare secțiune în parte: gimnaziu și liceu. În data de 1 iunie 2018, lucrările câștigătoare au fost anunțate în cadrul programelor Radio TRINITAS. Juriul preselecției, care a ținut cont de respectarea regulamentului de participare, a fost format din Pr. Teodor Gradinaciuc și Adriana Ene, realizatoarea emisiunii Bucuria Poveștilor, Radio TRINITAS. Lucrarea fiecărui participant a fost apoi evaluată de un juriu competent format din: criticul literar Alex Ștefănescu, scriitorul Petre Crăciun și Odilia Roșianu, redactor șef „Literatura de Azi”. A urmat anunțarea câștigătorilor, premiile I, II, III, marele premiu și mențiunile, pentru fiecare secțiune, în data de 1 iunie 2018.

Premiile au constat în: Diplomă de câștigător sau participant la concurs, publicarea tuturor lucrărilor premiate în publicațiile Patriarhiei Române, invitația de a participa în emisiunile Radio TRINITAS, câștigătorii au fost invitați să participe la edițiile radio ce vor fi special pregătite și dedicate zilei de 1 decembrie 2018.

În urma jurizării lucrărilor celor 147 de elevi înscriși la concurs și a rezultatelor afișate, câștigătorul premiului I la secțiunea liceu a fost elevul Paicu Ilie, din clasa a XII-a A, Seminarul Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, Cluj, având-o ca profesor coordonator pe doamna Mureșan Ioana-Angela, cadrul didactic care predă cu multă dăruire limba română la instituția de învățământ clujean și care este extrem de apreciată de către elevii seminariști. Premiul a avut loc la București, iar profesorii îndrumători ai elevilor câștigători au fost invitați să participe la evenimentul de premiere, acestora decernându-li-se diplomă de coordonator al concursului 100 de ani în 1000 de cuvinte. În această toamnă, elevul premiant Paicu Ilie a intrat la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj, unde urmează în prezent, ca student în anul I, cursurile de Teologie pastorală.

Martți, 4 decembrie 2018, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel i-a premiat la Palatul Patriarhiei Române din București, în sala Europa Christiana, pe elevii câștigători ai Concursului de creație literară „100 de ani în 1000 de cuvinte”, dedicat anului Centenar al Marii Uniri. Pe lângă premiul în bani, câștigătorii au primit din partea Patriarhului Daniel „Diploma Anului Omagial și Comemorativ 2018”. Premiile au fost oferite de Administrația Monumentelor și Patrimoniului Turistic București.

Elevii câștigători ai marelui premiu au susținut în cadrul manifestării textul literar transpus într-o piesă de teatru, iar ulterior cei prezenți au ascultat colinde interpretate de grupul „Vestitorii Bucuriei”.

Le dorim, câștigătorului, doamnei profesoare, tuturor cadrelor didactice ale seminarului și tuturor elevilor instituției de învățământ teologic clujean, mult spor viață și cunoaștere, sănătate, binecuvântare de la Dumnezeu și multe împliniri în continuare.

(Redacția)

Slujitorul iubirii...

Pr. Matei Popovici

Oborând pe scara tainică a memoriei în arhiva secretă a amintirilor, care sălășluiesc în ungherele ascunse ale inimii noastre, acolo unde sunt cantonate chipuri dragi, devenite pentru noi icoane sacre, la loc de mare cinste se află și eterna prezență plină de har a celui care păstorește blând și totuși autoritar peste multe suflete credincioase: Preasfințitul Episcop Vasile Someșanul.

Harismaticul arhieru, recunoscut în toată țara ca personalitate puternic rezonantă prin înalta sa ținută spirituală - ce urcă vertiginos chiar din adâncimea de nepătruns și nedescris a credinței sale, simple și precise, împuternicite, dublate am spune, de copleșitoarea autenticitate a smereniei sale, nu este decât dezvoltarea la cote mai înalte a modestiei ascunsă în anonimat a celui numit în decursul anilor de păstorie: Părintele Vasile Fluieraș - mult iubitul duhovnic al cartierului Mănăștur din Cluj-Napoca, dar cu rază foarte lungă de acțiune. Alura sa delicată și supusă interlocutorului, comparabilă cu gingașia aplecată spre pământ a minunatelor flori de lăcrămioare, transmite în jur parfumul de optimism, încredere, liniște și pace pentru că Preasfinția sa are „har peste har”, precum zicea Sfântul Evanghelist Ioan¹. Omul de acest fel este materia primă pe care și-a dorit-o dintotdeauna lucrarea modelatoare a Bunului Dumnezeu aflat din păcate prea adeseori în postura unui pictor genial, dar rămas fără vopsele și culori. Dumnezeu oferă Darul, dar fără un primitor vrednic, acesta se risipește în neant. Însă atunci când omul se înalță golindu-se de sine, iată cu ce putere nepământeană ar putea el să se împărtășească: „Sfântul Har e puntea aruncată peste abisul înfricoșător dintre cer și pământ, ce umple nesfârșitele spații; e scara cea de nestemate a lui Iacob spre pogorământul celor înalte și spre înălțarea celor umilite, ce ne face părtași dumnezeieștii firi și împreună lucrător cu prea sfințele sale energii. E buchetul de raze revărsate din frumusețea luminii dumnezeiești ce umple sufletul, străbătându-l până în străfunduri, transfigurându-l și făcându-l prea-iubit lui Dumnezeu Însuși, încât să se învrednicească de a fi părtaș, alături de unicul Său Fiu, la bucuriile brațelor părintești, la viața Sa, la slava Sa și la moștenirea cea veșnică!”².

Puținoz oameni de pe pământ li s-ar potrivi cuvintele ce exprimă modul prin care spațiul dintre Creator și creatură se poate umple cu dumnezeire, atunci, doar atunci când omul devine prin participare mai înalt decât el însuși. Iar părintele Vasile cel purtător de har e mult mai mare, știm bine, mult mai impunător decât ne apare sub chipul său plăpând. Lui îi voi dedica portretul pastoral atât de inspirat creionat de Părintele Teodor Cios: „...n-a fost mare ca Moise, dar a fost mare în credința și bunătatea sa. Nu s-a ridicat cu trupul la cer ca proorocul Ilie, dar s-a ridicat adesea la cer cu sfințele rugăciuni. N-a fost învățat ca Solomon, dar a fost înțelept ca un pustnic. N-a fost puternic ca David, dar a fost unul dintre aceia care s-a știut stăpâni, fiind conștient că, în misiunea sa preoțească, a fost «rânduit pentru vestirea Evangheliei...» (Romani 1, 1)”³.

Dacă Părintele Vasile Fluieraș a impresionat și cucerit, asemeni lui Alexandru Macedon, cetăți de inimi fără număr, nu mai prejos a fost și Preasfințitul Vasile Someșanul, care a excelat de această dată de pe poziția de episcop, adică dintr-o postură mult mai grea și incomparabil mai riscantă. „Mare este Preotul, slujitorul altarului lui Dumnezeu. Cine-l supără, supără pe Duhul Sfânt Care este în el. Ce să spunem atunci de Episcop? Episcopilor li s-a dat un mare har al Duhului Sfânt. Ei sunt așezați mai sus decât toți: Ca vulturii ei se ridică în înălțimi și de acolo văd întinzându-se depărtări nesfârșite. Prin cunoașterea lui Dumnezeu (teologie) pasc ei turma

¹ In 1, 16.

² J. M. Scheeben, apud Nicolae Chițescu, *Omul în perspectiva desăvârșirii*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010, p. 68.

³ Pr. Teodor Cios, *Viața - în spațiu și dincolo de el*, fără editură, Sibiu, 2008, p. 311.

lui Hristos”⁴. Preasfințitul Episcop Vasile nu a acceptat urcușul pe treapta cea mai mare a succesiunii apostolice pentru a deveni „un prinț medieval al unei instituții bizantine”, ci a rămas același prinț al iubirii precum îl socoteau fără să știe mulțimea păstoriților săi, cu care nu a încetat să fie indiferent de poziția sa într-o relație de afecțiune neschimbată, netulburată: „smerit, dar demn, îngăduitor, dar și ferm, duios, dar și drept, căci iubirea fără dreptate uneori poate fi la fel de devastatoare ca și dreptatea fără iubire. «Și Iisus chemându-i la Sine (pe apostoli), le-a zis: Știți că cei ce se socotesc cărmuitori ai neamurilor domnesc peste ele și cei mai mari ai lor le stăpânesc. Dar între voi nu trebuie să fie așa, ci care va vrea să fie mare între voi, să fie slujitor al vostru. Și care va vrea să fie întâi între voi, să fie tuturor slugă. Că și Fiul Omului n-a venit ca să I se slujească, ci ca El să slujească și să-și dea sufletul răscumpărare pentru mulți» (Mc 10, 42-45)”⁵.

Preasfințitul Vasile a primit arhieria ca pe o cruce, nu ca pe un podium, pentru că a rămas statornic mărturisirii pline de iubire a Sfântului Apostol Pavel, respectându-i întru toate străduința exprimată verbal prin cuvintele destinate celor iubiți: „inima noastră s-a lărgit. Nu sunteți la strâmtorare în inima noastră”⁶. A fost și este nedespărțit de oițele Domnului pe care le-a primit în grijă. A vegheat pe credincioșii săi nerenușând niciodată la scaunul de duhovnicie, unde și-a

crucificat confortul pe marea compasiune resimțită față de neputințele aproapelui. Cu gândul la cei mai năpăstuiți, a girat și îndrumat misiunea filantropică a Asociației Filantropice Medical Creștine Christiana, culminând cu ctitoria care este perla duhovnicească a mitropoliei clujene, totodată și opera sa caritabilă principală: Așezământul dedicat bolnavilor cei mai suferinzi: Centrul de Îngrijiri Palliative Sfântul Nectarie din Cluj-Napoca. Părintelui episcop Vasile i se potrivește întru totul maxima extrem de inspirată a Fericitului Augustin: „Iubește și fă ce vrei!”. Într-adevăr, toți cei care au venit în contact duhovnicesc cu acest neprețuit ierarh al Bisericii noastre ortodoxe au învățat să pună semnul egal între iubire și libertate.

Convins de universalitatea simțămintelor mele, de a fi mereu alături, cu umilință, de mulțimea fără număr a admiratorilor săi, în fiecare moment important din viața acestui păstor iubit, am vrut întotdeauna să fiu prezent alături de dânsul în primele rânduri, recunoscând veridicitatea acestui cuvânt plin de încărcătură creștină a marelui nostru filosof Constantin Noica: „nu există bucurie dacă nu e și a altora”⁷. Vorbind de personalitatea unică în plan duhovnicesc a Părintelui episcop Vasile, să recunoaștem cât de bine i se potrivesc alte cuvinte ale filosofului, care într-adevăr spun că „nu poți vorbi despre un om, fără să vorbești despre faptele lui”⁸. La fel zice și Goethe în *Faust*: „Nu poate să se stingă amprenta zilei mele pământeste”⁹. Cu atât mai mult, completam noi, cu cât aceasta este amprentă dumnezeiască, amprenta chipului mistic al lui Iisus Hristos.

Sfinții Părinți ai Bisericii ne spun la unison cât de fericit este cel ce se face nadă pentru peștișorii Domnului. Dar pentru aceasta trebuie să aplici în propria ta viață principiul paulin de a nu mai trăi tu, cel pământesc și trupesc, ci Însuși Mântuitorul - călăuză la modul absolut a minții și inimii tale. Prin faptele sale, nu prin cuvinte ne-a spus mereu Preasfințitul Vasile: „Avem comoara aceasta în vase de lut ca să se învedereze că puterea covârșitoare este de la Dumnezeu și nu de la noi”¹⁰.

Întru mulți ani, Preasfințite Părinte Episcop Vasile, prinț al iubirii!

⁴ Cuviosul Siluan Athonitul, *Între iadul deznădejții și iadul smereniei*, traducere de Preot profesor Ioan Ică și Diacon Asistent Ioan I. Ică jr, Editura Deisis, Alba-Iulia, 1994, p. 165.

⁵ Preot Matei Popovici, *Bucuria lacrimii*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010, p. 141.

⁶ 2 Co 6, 11-12.

⁷ Constantin Noica, *Carte de înțelepciune*, Editura Humanitas, București, 1993, p. 13.

⁸ Constantin Noica, apud Pr. Teodor Cios, *Viața - în spațiu și dincolo de el*, fără editură, Sibiu, 2008, p. 58.

⁹ J. W. Goethe, apud Pr. Teodor Cios, *Viața - în spațiu și dincolo de el*, fără editură, Sibiu, 2008, p. 58.

¹⁰ 2 Co 4, 7.

Centenarul Marii Uniri marcat și la Gârbău

Elena Pârnu

Ln cadrul Parteneriatului dintre Liceul Teoretic „Nicolae Bălcescu” din Cluj-Napoca și Biblioteca comunei Gârbău, ce vizează o colaborare pe linie culturală, menționăm și cea de duminică, 18 noiembrie, 2018, închinată Marii Uniri a românilor, în urma Primului Război Mondial. Menționăm ajutorul deosebit al părintelui paroh Ioan Bodea din Gârbău, un inițiator și un om de sprijin al mai multor acțiuni culturale și educaționale.

MĂRTURIILE TRĂITE
ale COLONELULUI I.M. OANȚĂ
august-octombrie 1917

Au fost prezentate „Mărturiile trăite ale colonelului Ioan M. Oanță (august-octombrie 1917)”¹, care se trăgea dintr-o familie de români transilvăneni, refugiați la Slatina, pe la 1850, în urma represaliilor cu care s-a soldat revoluția de la 1848. Această familie, plecată din satul Boci, comuna Mărgău, județul Cluj, manifestând tenacitatea specifică moșilor, va rămâne credincioasă idealului național de independență și unitate.

Crescut într-o atmosferă de sincer și real patriotism, tânărul, ajuns la vârsta școlarului îndrăzneț și conștient că doar cu truda minții poți îngenunchea vitregia timpurilor, se va dedica total studiului. Urmează cursurile gimnaziului Radu Greceanu din Slatina, apoi Liceul internat Sfântul Iosif din București, Facultatea de drept, Școala superioară de științe de stat ce pregătea cadre pentru diplomație și funcții înalte în stat, absolvind cu rezultate deosebite, în fiecare etapă. În 1916, în contextul politic al vremii, precum și la cererea familiei, se înscrie la Școala militară de ofițeri de infanterie din București. Era un gest de înaltă ținută civică, căruia îi închina și riscul vieții de ostaș. Totul pentru țară și pentru Marea Unire. Din 1917 a participat la primul Război Mondial, ca elev plutonier, absolvent de școală militară, făcând parte din Regimentul 43 infanterie, din batalionul în care era încadrată, ca sublocotenent, și Ecaterina Teodoroiu. Bine apreciat de superiorii săi pentru calitățile intelectuale și morale, va fi decorat și avansat mereu, ajungând colonel, va participa și la al Doilea Război Mondial, contribuind astfel, la scrierea istoriei noastre.

În notele de campanie ale jurnalului ce ne-a fost oferit de familie spre a-l răsfoi, I.M. Oanță redă imaginea exactă a realității de pe front, atmosfera încărcată de tensiune, emoțiile, confruntarea cu moartea. Toate demonstrează, totuși, o fire echilibrată, specifică unui militar de carieră, care trebuia să acționeze cu luciditate și în momentele critice. Își începe cariera în august 1917 în linia întâi, fierbinte, a războiului, acolo unde moartea îi pândea mereu. Bombardamentele de artilerie cu morți și răniți, îi determină să lucreze mai mult noaptea pe linia frontului, la săparea adăposturilor. Oboseala acumulată la efectuarea lucrărilor, nesomnul și ordinele de plecare care sosesc și nopatea, fac viața grea, dar, „cu toate că eram oboșiți și nedormiți mergeam țanțoși.” Citind printre rânduri, jurnalul său este un document util pentru a pătrunde în sufletul românilor, a oamenilor din popor, care formează armata română. Nimeni nu se plânge, nimeni nu se revoltă, toți își fac datoria. Așa se explică victoriile românești împotriva armatelor germane. Români au fost și au rămas adversari redutabili de câte ori au apărut glia română care pentru ei a fost sfântă, chiar dacă războaiele și-au cerut victimele sale... Și-au fost multe... Și așa au trecut zilele, „adevărat infern”... „Văd grozăviile războiului... Bombardăm... reciproc”. Surprinde ziua de 23 August: „Puțin bombardament de artilerie. Aflu că a murit în timpul atacului d-șoara Ecaterina Teodoroiu. Cu toți regretăm această nenorocire”.

Eroina de la Jiu a rămas, în conștiința tuturor celor care s-au aplecat asupra faptelor sale de vitejie, un exemplu de patriotism, care se subordona devizei: „Pe aici nu se trece!”.

Nu acuratețea stilului contează în acest jurnal, ci mai ales psihologia pe care o induce prin experiența de război trăită intens de acest tânăr plutonier. Dar tinerețea și speranța care nu moare ultima, l-au făcut mai puternic pentru ceea ce va mai urma...

Generația care a luptat în Primul Război Mondial și-a făcut din plin datoria, a contribuit la schimbarea hărții Europei, iar pentru noi românii la întregirea hotarelor țării. Basarabia, Bucovina, Transilvania au rostit, cu bucuria realizării năzuinței de veacuri, „Unirea” cu România, iar „Marile Adunări” de la Chișinău, Cernăuți și Alba-Iulia vor rămâne pietre de temelie a „României Mari”. Faptele de eroism și puterea de sacrificiu ale acelei generații au rămas aproape legendare și, tocmai de aceea, jertfele lor trebuie cunoscute și respectate. Dar încercări grele aveau să planeze în continuare asupra țării, însă România Mare a avut șansa să se bucure de politicieni și oameni de cultură integri, cu convingeri puternice, cu autoritate morală credibilă, care au pus mai presus interesele patriei, decât cele personale. Și ce nevoie ar mai fi încă de ei pentru ca raportarea noastră la Europa și la lume, să fie mai eficientă.

Să ne lăsăm cuprinși de o bucurie înălțătoare la Marea Sărbătoare a Centenarului și să ne lăsăm dominați de Speranță, de Credința că acest colț de lume trebuie să dăinuie, sprijinit de oameni de bine, așa cum s-a întâmplat în toate momentele de cumpănă ale istoriei noastre atât de zbuciumate.

Părintele Ioan Lupaș și România Mare¹

Ierom. Maxim Morariu

Lărintele academician Ioan Lupaș este cu certitudine o personalitate importantă atât pentru spațiul teologic, cât și pentru cel istoriografic. Opera sa vastă, scrisă în mai multe limbi², acoperă un areal istoriografic amplu și cuprinde diferite perioade istorice. Toate subiectele sunt tratate cu maximum de competență, autorul oferind contribuții interesante cu privire la aspecte ce țin deopotrivă de istoria românească medievală, sau de cea modernă.

În plus, autorul a fost un om care a trăit și scris istoria prin atitudinile sale și modul său de a fi. În timpul Primului Război Mondial, a făcut parte dintre preoții care au cunoscut experiența lagărului³ și și-au dorit unirea Transilvaniei cu România, militând pentru aceasta. De aceea, în ceasul centenarului României Mari, numele lui trebuie pomenit, iar memoria lui trebuie cinstită. Un astfel de act de cinstită a memoriei, dublat de restituirea în circuitul istoriografic a unei opere valoroase, ce cuprinde un studiu interesant cu privire la actul unirii, dar și o serie de păreri valoroa-

¹ Recenzie la volumul: Pr. Acad. Ioan Lupaș, *Prăbușirea monarhiei austro-ungare și importanța istorică a zilei de 1 Decembrie 1918*, Ediție, studiu introductiv, note și indice de Mircea-Gheorghe Abrudan, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2018.

² Pentru o bibliografie selectivă exhaustivă a operei părintelui academician Ioan Lupaș, a se vedea: Nicolae Edroiu, Alexandru Moraru, Dorel Man, Veronica Turcuș, *Ioan Lupaș (1880-1967), slujitor al științelor istorice, învăță-mântului și Bisericii*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2008. Pentru o analiză a anumitor aspecte ale acesteia a se vedea de asemenea și: Maxim Morariu, „Imaginea Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu în viziunea istoricului ardelean Ioan Lupaș”, în *Altarul Reîntregirii*, Serie nouă, XIX (2014), nr. 2, p. 187-201.

³ Pentru mai multe informații cu privire la acest fenomen și urmările lui, a se vedea: Sebastian Stanca, *Contribuția preoțimii române din Ardeal la războiul pentru întregirea neamului (1916-1919)*, ed. Mihai-Octavian Groza, Mircea Gheorghe Abrudan, Editura Argonaut, Editura Episcopiei Devei și Hunedoarei, Cluj-Napoca, Deva, 2015.

se ale istoricului ardelean, realizează istoricul clujean Mircea Gheorghe Abrudan. Realizator al unei monumentale teze de doctorat dedicată istoriei bisericești ardeleane din cel de-al nouăsprezecelea veac și prima parte a celui trecut⁴, dar și al unor studii, recenzii și ediții valoroase și cercetător în cadrul Institutului „George Barițiu” al Academiei Române, dânsul aduce în fața cititorilor, într-un veșmânt de sărbătoare, o lucrare insuficient cunoscută din opera preotului istoric. Publicarea ei a fost posibilă cu sprijinul Protopopiatului Ortodox Român Cluj II și a părintelui Alexandru Ciui, care și-au asumat frumoasa sarcină de mecenat într-un context aparte. Adnotată de editor și însoțită de bogate referințe bibliografice și trimiteri la lucrări complementare subiectului, ce pot orienta un cititor dornic de aprofundare înspre noi surse care i-ar permite cunoașterea amănunțită a unor aspecte la care acesta doar face referire, dar și de un indice de nume (pp. 123-128) și o bogată anexă documentar-fotografică, ediția se constituie într-un demers editorial ce merită cu certitudine semnalat.

În plus, Mircea Gheorghe Abrudan oferă cititorilor nefamiliarizați cu viața și opera celui omagiat editorial, un amplu studiu introductiv (pp. 11-43), ce explică necesitatea unui astfel de demers (pp. 11-12), prezintă principalele repere bio-bibliografice privitoare la Ioan Lupaș (pp. 13-20), și apoi evidențiază contribuția sa la Marea Unire, în cadrul a două subunități tematice bine structurate (pp. 21-43).

Partea introductivă este apoi urmată de demersul propriu-zis, ce debutează cu o prezentare cu caracter isagogic a notelor istorice ale autorului cu privire la anul 1918 (pp. 145-154) și este segmentată în mai multe subcapitole. Astfel, după ce vorbește despre prăbușirea monarhiei (pp. 155-162), protopopul de Săliște corelează evenimentul cu Unirea de la Alba-Iulia (pp. 163-180), evidențiind modul în care destrămarea imperiului a favorizat eliberarea Transilvaniei (pp. 181-196), oferind românilor de aici posibilitatea de a se orienta înspre țara mamă și de a-și exprima dorința sinceră de adeziune. Apoi, evenimentului Marii Adunări Naționale de la 1 Decembrie (pp. 97-100) este descris și el în amănunt într-o frumoasă prezentare.

Mircea Gheorghe Abrudan adaugă apoi demersului un text publicat de părintele într-un jurnal și antologizat apoi de acesta în cadrul unui volum de studii⁵ al acestuia, apărut în perioada interbelică, intitulat: „Scriitorii și adunarea de la Alba Iulia” (pp. 101-106), în cadrul căruia analizează modul în care scriitorii anteriori evenimentului precum Gheorghe Lazăr sau Petru Maior, au contribuit, prin operele lor, la realizarea acestuia. Prezența unui astfel de text aici, ca de altfel și a ultimelor două ce împodobesc lucrarea, unul dedict proclamației de la Alba-Iulia (pp. 107-110), iar unul importanței istorice a zilei de 1 decembrie 1918 (pp. 111-122), ce conțin adevărate cronici ale momentului, fiind una binevenită și ajutându-l pe cititor să-și formeze o viziune complexă cu privire la eveniment și importanța lui.

Editată într-un mod plăcut, ce corespunde întru totul metehnelor academice în vigoare și publicată într-un moment cum nu se poate mai potrivit, la ceas de centenar, lucrarea părintelui Ioan Lupaș, intitulată: *Prăbușirea monarhiei austro-ungare și importanța istorică a zilei de 1 Decembrie 1918*, se constituie într-o frumoasă modalitate de a marca centenarul

Marii Uniri. De aceea, nu putem decât să salutăm apariția ei, să felicităm inițiativa domnului dr. Mircea Gheorghe Abrudan de a aduce în atenție o astfel de lucrare de importanță capitală pentru înțelegerea istorică a momentului pe care-l aniversăm și să recomandăm călduros lucrarea tuturor cititorilor dornici să aprofundeze evenimentul prezentat aici și să-i înțeleagă complexitatea.

⁴ Mircea Gheorghe Abrudan, *Ortodoxie și Luteranism în Transilvania între Revoluția Pașoptistă și Marea Unire – evoluție istorică și relații confesionale*, Editura Andreiana / Presa Universitară Clujeană, Sibiu / Cluj-Napoca, 2015

⁵ Ioan T. Lupaș, *Paralelism istoric*, Tipografia Ziarului „Universul”, București, 1937, p. 169-175.

PS EPISCOPUL-VICAR VASILE SOMESANUL

Noiembrie 2018

Duminică, 11 noiembrie: Participă la Sfânta Liturghie în Capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, unde rostește ecfonise și binecuvântări.

Duminică, 18 noiembrie: Este prezent la Sfânta Liturghie în mijlocul credincioșilor din Parohia „Pogorârea Sfântului Duh” - Zorilor Cluj-Napoca, unde rostește ecfonise și binecuvântări.

Miercuri, 21 noiembrie: Sărbătoarea *Intrarea în Biserica Maicii Domnului*: Este prezent la Sfânta Liturghie în mijlocul credincioșilor din Parohia Pogorârea Sfântului Duh - Zorilor Cluj-Napoca, unde rostește ecfonise și binecuvântări.

Duminică 25 noiembrie: Este prezent la Sfânta Liturghie în mijlocul credincioșilor din Parohia „Pogorârea Sfântului Duh” - Zorilor Cluj-Napoca, unde rostește ecfonise și binecuvântări.

Vineri, 30 noiembrie, Sfântul Apostol Andrei, Ocrotitorul României: Este prezent la Sfânta Liturghie în mijlocul credincioșilor din Parohia Pogorârea Sfântului Duh - Zorilor Cluj-Napoca, unde rostește ecfonise și binecuvântări. După Sfânta Liturghie, asistă la slujba de sfințire a statuiilor ierarhilor Nicolae Ivan și Bartolomeu Anania, oficiată de Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei.

Activități ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj noiembrie 2018

Joi 1 noiembrie 2018, Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca și Centrul de Dialog între Teologie și Filosofie al Universității Babeș-Bolyai a organizat conferința cu titlul: *Credință și evoluție* susținută de Pr. prof. univ. dr. George Remete de la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, precedată de lansarea cărții *Leacuri contra evoluției*. La eveniment - moderat de lect. univ. dr. Nicolae Turcan - a fost prezent Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, cadre universitare ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, studenți și credincioși.

Corul de cameră a participat vineri 2 noiembrie la Concertul coral Armonii de toamnă, ediția IV organizat la Teatrul Aureliu Manea din Turda de Primăria Municipiului Turda și Casa de Cultură.

În perioada 2-3 noiembrie 2018 a avut loc, în organizarea Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, Conferința Națională a Doctoranzilor, cu tema: *Unitate și identitate. Ortodoxia românilor între comuniunea răsăriteană și dialogul cu Apusul*. Au luat parte 36 de studenți-doctoranzi de la Facultățile de Teologie Ortodoxă din Arad, Craiova, Alba Iulia, Oradea și Cluj-Napoca. În cadrul sesiunii inaugurale, au rostit alocuțiuni: Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei și Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății.

Cu această ocazie a fost lansat primul număr al revistei doctoranzilor din cadrul Școlii Doctorale de Teologie Isidor Todoran a UBB, *Studia Teologica Orthodoxa Doctoralia Napocensia*.

În perioada 4-6 noiembrie, la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca s-a desfășurat Simpozionul Internațional de Teologie, Istorie, Muzicologie și Artă, intitulat *Unitate și Identitate. Ortodoxia românilor între comuniunea răsăriteană și dialogul cu Apusul*. La eveniment au participat cinci ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române, peste 120 de cadre didactice și cercetători, clerici și mireni de diferite confesiuni - ortodocși, catolici, protestanți - și cu preocupări diverse din țară (de la Facultățile de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, București, Sibiu, Iași, Alba Iulia, Oradea, Craiova, Timișoara și Târgoviște, dar și de la Academia de Muzică „Gheorghe Dima”, de la Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” Cluj-Napoca și Centrul Cultural Bucovina, Suceava) și din străinătate (dintre care menționăm pe: Pr. prof. univ. dr. JEAN PAUL DURAND (Faculté de droit canonique de l'Institut catholique de Paris), Prof. univ. dr. JOOSEOP KEUM (Presbyterian University and Theological Seminary in Seoul, South Korea), Prof. univ. dr. ASTRID KAPTJIN, (L'Université de Fribourg), Dr. PAUL WOODS, (Oxford Centre for Mission Studies), Dr. PAOLO ODORICO, *The Rhetoric of Holiness*, (EHSS, France), Fr. dr. ABDO BADWI, (Holy Spirit University of Kalisk), Fra. prof. univ. dr. AGUSTÍ BOADAS LLAVAT, (Catalunia), Fr. prof. univ. dr. SERGEY TROTYANSKY (Union Theological Seminary, New York, USA), Fr. dr. JACOB THEKEPARAMBIL (St. Ephrem Ecumenical Institute, Kottayam, Kerala), Prof. dr. ANDRÉS VALENCIA PÉREZ (Faculty of Theology, Valencia-Spain), Dr. MARINA NGUR-SANGZELI BEHERA (Oxford Centre for Mission Studies, UK), Prof. dr. NICOLAS ABOU MRAD (EPHE, Section de Sciences Religieuses, Sorbonne), ANMAR HAYALI, (Samen Kerk in Nederland (SKIN) / Together Church in The Netherlands), Fr. Assis. prof. dr. AUGUSTINOS BAIRACTARIS (Patriarchal Ecclesiastical Academy of Crete), Pr. prof. univ. dr. XAVIER MORLANS MOLINA (Facultatea de Teologie, Universitatea Sant Pacià, Barcelona, Catalonia), Pr. prof. univ. dr. GASPÀR MORA BARTRES (Facultatea de Teologie, Universitatea

Sant Pacià, Barcelona, Catalonia), Prof. univ. dr. ANDREAS HEISER (Ewersbach University of Applied Arts), Pr. prof. univ. dr. XAVIER PARÉS SALTOR (Facultatea de Teologie, Universitatea Sant Pacià, Barcelona, Catalonia), Prof. OSCAR ARCINIEGAS TORO (Columbia).

În cadrul deschiderii oficiale a lucrărilor, în calitate de gazdă, pr. prof. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, a adresat un cuvânt de bun venit participanților.

În prima sesiune de comunicări au susținut prelegeri: Înaltpreasfințitul Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, a susținut o prelegere intitulată: *Ca toți să fie una*, în care a arătat „dorința de a transpune, în cadrul evenimentului, starea de spirit a românilor participanți la momentul astral de la 1 Decembrie 1918”. Preasfințitul Visarion, Episcopul Tulcii: *Dobrogea, pământ dintotdeauna românesc*, Preasfințitul Petroniu, Episcopul Sălajului: *Comuniunea și solidaritatea românilor cu Ortodoxia răsăriteană*, Preasfințitul Veniamin Goreanu, Episcopul Basarabiei de Sud: *Contribuția Episcopului Dionisie Erhan la realizarea unirii Basarabiei cu țara-mamă și Preasfințitul Timotei, Arhiepiscop-Vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului: Biserica mărturisitoare și Unirea de la 1 Decembrie 1918*.

În partea a doua a simpozionului, participanții au prezentat lucrări pe patru secțiuni: „Teologie”, „Istoric-Practice”, „Muzicologie și Artă Sacră”.

De asemenea, în cadrul manifestării științifice, pe holurile Facultății a avut loc o expoziție de artă a cadrelor didactice de la specializarea Artă Sacră a Facultății de Teologie Ortodoxă (Prof. univ. dr. Marcel Gheorghe Muntean, Diac. conf. univ. dr. Marin Cotețiu, Lect. univ. dr. Claudia Cosmina Trif, Lect. univ. dr. Alin Răzvan Trifa, Lect. univ. dr. Marius Dan Ghenescu și asist. univ. dr. Victoria Alina Grădinar), intitulată: *Icoana, simbol al unității de credință românească*.

În încheierea evenimentului marți, 6 noiembrie 2018, au fost prezentate concluziile, urmate de un concert festiv dedicat Centenarului Marii Uniri, cu participarea Corului de cameră „Psalmodia Transylvanica” al Facultății de Teologie Ortodoxă, dirijat de Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu și a Cvartetului de coarde Cantabile: Delia Rebrean - Vioară 1, Cosmina Salvan - Vioară 2, Andrada Călugăr - Violă și Diana Știr - Violoncel.

Simpozionul face parte din suita de manifestări științifice ale facultății, proiectate pentru anul universitar 2018-2019, și se încadrează în seria de evenimente organizate cu prilejul proclamării de către Sfântul Sinod al Bisericii noastre, a anului 2018 ca „Anul omagial al unității de credință și de neam și Anul comemorativ al făuritorilor Marii Uniri din 1918”, pe tot cuprinsul Patriarhiei Române.

În perioada 6-9 noiembrie 2018, Facultatea de Teologie Ortodoxă Sf. Andrei Șaguna din cadrul Universității Lucian Blaga din Sibiu a organizat Simpozionul *A face misiune după modelul lui Hristos*, ediția a VII-a, cu tema: *Noțiunea de ucenicie astăzi în diferitele tradiții creștine: o perspectivă istorică și misiologică*. Pr. conf. univ. dr. Cristian Sonea a prezentat comunicarea cu titlul: *Formarea misionară în educația teologică ortodoxă răsăriteană în România de azi*.

Vineri, 9 noiembrie 2018, Parohia Sfântul Ierarh Nectarie Tamaturgul din municipiul Dej și-a serbat hramul. Sfânta Liturghie a fost oficiată de către Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, alături de un numeros sobor de clerici. Răspunsurile la Sfânta Liturghie au fost date de Corala Psalmodia Transylvanica, dirijată de Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.

Arhiepiscopia Timișoarei și Facultatea de Litere, Istorie și Teologie a Universității de Vest din Timișoara au organizat la Mănăstirea Timișeni-Șag, luni 12 noiembrie 2018, Simpozionul Național *Anul Centenar al Marii Uniri. Considerații istorice și teologice*. Prof. univ. dr. habil. Marcel Gheorghe Muntean a susținut comunicarea cu titlul: *Icoana pe sticlă a Sfintei Treimi - de la unitate teologică la unitate culturală transilvăneană*.

În perioada 12-13 noiembrie 2018 Facultatea de Teologie Ortodoxă „Justinian Patriarhul” din București a organizat Simpozionul Internațional Părintele profesor Constantin Galeriu - predicator harismatic și preot misionar. Evocare la împlinirea a 100 de ani de la naștere. Ca reprezentant al facultății noastre a participat Pr. lect. univ. dr. Liviu Vidican-Manci.

În cadrul Școlii doctorale de Teologie Ortodoxă „Isidor Todoran” a avut loc marți, 13 noiembrie 2018, susținerea publică a tezelor de doctorat: *Patologiile excesului în abordare pastorală* a Arhim. ȘANDOR Matei Ștefan (Siluan); *Preotul hunedorean Ioan Sabău (1914-2009): paradigmă de pastorație contextuală* a Protos. JORZA Nicolae Claudiu (Nifon). Ambele lucrări au fost alcătuite sub îndrumarea Arhim. prof. univ. dr. Teofil (Cristian) Tia, la specializarea Teologie pastorală.

Marți, 13 noiembrie 2018, sub genericul: *Ziua Bibliiei. 330 de ani de Scriptură în limba noastră sfântă*, Pr. prof. univ. dr. Dumitru Abrudan (profesor emerit al Facultății de Teologie Ortodoxă „Sfântul Andrei Șaguna” din cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu și fost decan al acesteia) a susținut în Aula facultății, conferința cu tema: *Sfânta Scriptură - revelația veșniciei și calea pentru mântuirea credincioșilor*. La sfârșitul evenimentului, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă și gazda evenimentului, i-a acordat părintelui profesor Dumitru Abrudan, care anul acesta a împlinit binecuvântata vârstă de 80 de ani, o Diplomă de excelență și medalia facultății, în semn de prețuire pentru formarea atâtor studenți, inclusiv ai instituției de învățământ teologic clujean, după reînființarea ei în 1990.

De asemenea, a fost organizată, cu această ocazie, o expoziție de ediții scripturistice.

În data de 13 noiembrie 2018 a avut loc, la Centrul eparhial, ședința administrativă lunară a preoților din Protopopiatul Cluj II. Arhim. lect. univ. dr. Benedict Vesa a adresat, acum la începutul Postului Nașterii Domnului, un cuvânt duhovnicesc, vorbind și despre Sfântul Ioan Gură de Aur, cel pe care Biserica îl pomenește în această zi.

Marți, 13 noiembrie, 2018, a avut loc lansarea volumului recent apărut la Editura Renașterea, cu titlul: *Părintele Alexandru Moraru, profesor și istoric* care-l are ca autor pe Pr. lect. univ. dr. Cosmin Cosmuța. Evenimentul a fost organizat cu ocazia împlinirii, în acest an, a frumoasei vârste de 70 de ani de către Părintele profesor Alexandru Moraru. Au luat cuvântul: IPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, președintele Senatului UBB, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul facultății și Pr. prof. univ. dr. Alexandru Moraru.

Joi, 15 noiembrie 2018 a avut loc ședința administrativă lunară a preoților din Protopopiatul Cluj I. Invitatul special a fost Diac. asist. univ. dr. Nicolae-Olimpiu Benea, care le-a vorbit celor prezenți despre Noul Testament în traducere românească în ultimii 100 de ani.

Luni, 19 noiembrie 2018, la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca a avut loc lansarea cărții *Dimitrie Cantemir și conștiința unității românilor. Studii și articole dedicate Centenarului Marii Uniri*, redactată sub îndrumarea colonelului dr. Mircea Dogaru, istoric militar și a colonelului Viorel Ciobanu. Au luat cuvântul colonelul Viorel Ciobanu și Pr. lect. univ. dr. Cosmin Cosmuța, gazda și moderatorul evenimentului care face parte din suita de manifestări dedicate Centenarului Marii Uniri.

Joi, 22 noiembrie 2018 Pr. conf. univ. dr. Patriciu Vlaicu Patriciu a fost invitatul Asociației Studenților Creștini Ortodocși Români - Filiala Cluj-Napoca la o seară duhovnicească, participând la slujba Vecerniei de la Catedrala Mitropolitană, la sfârșitul căreia a rostit un cuvânt de învățătură, iar apoi în Amfiteatrul **Facultății de Chimie** s-a întâlnit într-un **dialog cu tinerii**. Tema întâlnirii a fost: *Împărtășirea continuă din viața Bisericii*.

În perioada 14 - 18 noiembrie 2018 a avut loc la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca prima săptămână duhovnicească a Postului Crăciunului

Miercuri, 14 noiembrie 2018, a fost săvârșită Rugăciunea de dimineață, la Capela Facultății, iar seara, Vecernia, la Catedrala Mitropolitană. A predicat Arhim. lect. univ. dr. Benedict Vesa.

Joi, 15 noiembrie 2018, a fost săvârșită Sfânta Liturghie, la Capela Facultății, iar seara, Vecernia, la Catedrala Mitropolitană. A predicat Pr. Constantin Sturzu, consilier al sectorului Comunicare și relații publice a Arhiepiscopiei Iașilor, la invitația ASCOR Cluj-Napoca;

Vineri, 16 noiembrie 2018, a fost săvârșită Rugăciunea de dimineață, iar seara, Vecernia, la Capela Facultății;

Sâmbătă, 17 noiembrie 2018, a fost săvârșită Vecernia Mare cu Litie, la Capela Facultății;

Duminică, 18 noiembrie 2018 a fost săvârșită Slujba Utreneii, la Capela Facultății, urmată de Sfânta Liturghie, iar seara Vecernia și Paraclisul Maicii Domnului, la Catedrala Mitropolitană. Î. P. S. Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a susținut o cateheză.

Miercuri, 28 noiembrie 2018, la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, a avut loc o seară culturală, intitulată Seara Ierarhilor: Episcopul ctitor Nicolae Ivan și Mitropolitul fondator Bartolomeu Anania.

Au susținut prelegeri dr. Mircea-Gheorghe Abrudan, cercetător științific la Institutul de Istorie „George Barițiu” al Academiei Române din Cluj-Napoca și doctorand în cadrul Școlii doctorale de Teologie Isidor Todoran, care a vorbit despre personalitatea Episcopului Nicolae Ivan, cel care a făcut demersurile, pentru înființarea Academiei Teologice și Pr. dr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, care a adus în atenția auditoriului caracterul Mitropolitului Bartolomeu Valeriu Anania, fondatorul Mitropoliei Clujului.

Moderatorul și gazda evenimentului a fost Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății.

Seara dedicată celor doi ierarhi reprezintă primul eveniment din cadrul ciclului de activități sub egida Săptămâna Facultății, dedicat Centenarului Marii Uniri, ce se desfășoară în perioada 28 noiembrie - 6 decembrie 2018.

Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, împreună cu Înaltpreasfințitul Mitropolit Serafim al Germaniei, Europei Centrale și de Nord, a oficiat vineri, 30 noiembrie 2018, cu prilejul Sărbătorii Sfântului Apostol Andrei, Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca.

Din soborul de slujitori au făcut parte și profesori de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din oraș.

Răspunsurile la Sfânta Liturghie au fost date de Corul de cameră „Psalmodia Transylvanica” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca - dirijat de Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu - care a susținut și un microrecital de muzică religioasă, iar în cadrul ceremoniei de dezvelire a statuiilor Episcopului Nicolae Ivan și a Mitropolitului Bartolomeu Anania, a intonat câteva cântece patriotice.

Dr. Dacian But-Căpușan

IPS ANDREI MITROPOLITUL CLUJULUI, MARAMUREȘULUI ȘI SĂLAJULUI

În fiecare **luni**, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În timpul anului universitar, în fiecare **miercuri** și **vineri**, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru studenții din anii III și IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare **miercuri**, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertziane”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare **miercuri** și **vineri**, între orele 10.00 și 15.00 acordă audiențe clerului și credincioșilor.

Noiembrie 2018

1 noiembrie: Prezidează comisia de examinare a candidaților participanți la examenul pentru ocuparea posturilor de preot paroh la parohiile Șoimeni (protopopiatul Cluj I), Bața și Stupini (protopopiatul Beclean) și Șieuf (protopopiatul Bistrița).

Săvârșește slujba de binecuvântare a noii capele mortuare din Frata, protopopiatul Turda (paroh: Pr. Cătălin Bucevschi). Conferă domnului primar Vasile Trif, Ordinul „Mihai Vodă”. Este însoțit de PC Pr. Iustin Tira, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

La Facultatea de Teologie, participă la ședința festivă a Consiliului Profesoratului.

În aula mare a Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, participă la momentul festiv al lansării volumului „Leacuri contra evlaviei” al părintelui profesor George Remete de la Facultatea de Teologie din Alba Iulia. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

2 noiembrie: În amfiteatrul „Vasile Petrașcu” din incinta Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, asistă la deschiderea oficială a simpozionului doctoranzilor. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

În Cimitirul Central din Cluj-Napoca, oficiază slujba de binecuvântare a monumentului ridicat în memoria celebrei aviatore Smaranda Brăiescu. Slujește slujba Parastasului și rostește un cuvânt duhovnicesc.

3 noiembrie: Face o vizită la Mănăstirea „Sf. Maria Magdalena” de la Oarța de Sus, județul Maramureș.

În cimitirul din satul natal, Oarța de Sus, slujește Parastasul de obște cu prilejul zilei de pomenire a morților. Rostește un cuvânt de învățătură. Oficiază slujba de sfințire a două cruci de mormânt.

Primește la Reședința Mitropolitană din Cluj-Napoca pe PS Părinte Veniamin, Episcopul Basarabiei de Sud.

IPS Mitropolit Andrei oficiind Parastasul de obște în cimitirul din satul natal, Oarța de Sus, județul Maramureș, 3 noiembrie, 2018.

4 noiembrie: În Catedrala Mitropolitană, împreună cu PS Părinte Veniamin, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe diaconul Lucian Nicodim Codreanu, pe seama parohiei Mîlaș, protopopiatul Bistrița. Acordă domnului Petru Buran, directorul Radiocom S.A., filiala Cluj, distincția „Crucea Transilvană”. Conferă doamnei Marinela Palade, directorul economic Radiocom S.A., filiala Cluj, Ordinul „Mihai Vodă”.

Săvârșește slujba Parastasului pentru adormitul întru Domnul, Arhiepiscopul Teofil Herineanu. Rostește un cuvânt evocator. În Cripta Ierarhilor de la demisolul Catedralei Mitropolitane, se reculege preț de câteva momente la mormântul Arhiepiscopului Teofil. Rostește o rugăciune de dezlegare.

În cantina Seminarului Teologic din Cluj-Napoca, participă la întâlnirea anuală cu membrii coralei Catedralei Mitropolitane. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană, împreună cu PS Veniamin, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Primește la reședință pe PS Părinte Petroniu, Episcopul Sălajului și pe PS Părinte Timotei Sătmăreanul, Arhiepiscopul Vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmăruului.

5 noiembrie: Primește la reședință pe PS Părinte Visarion, Episcopul Tulcii.

La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, împreună cu ierarhii oaspeți, participă la prima parte a Simpozionului Internațional „Unitate și Identitate. Ortodoxia românilor între comuniunea răsăriteană și dialogul cu Apusul”. Susține o alocuțiune.

6 noiembrie: Săvârșește slujba de resfințire a bisericii din incinta Unității Militare din Florești, protopopiatul Cluj I. Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Acordă părintelui slujitor, Traian Cîrcu, distincția „Crucea Arhiepiscopală”, iar domnului comandant, Ioan Munteanu, distincția „Crucea Transilvană”. Săvârșește slujba de sfințire a unei noi Troițe ridicată în memoria eroilor Armatei Române, cazuți în teatrele de operații. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană, oficiază Taina Sfintei Cununii pentru tinerii Alexandru Ștefan și Veronica Szakacs. Rostește un cuvânt de învățătură.

La Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca, participă la festivitatea de încheiere a Simpozionului „Unitate și Identitate. Ortodoxia românilor între comuniunea răsăriteană și dialogul cu Apusul”. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

7 noiembrie: În localitatea Beliș, protopopiatul Huedin, slujește slujba de resfințire a monumentului ridicat în memoria eroilor martiri ce și-au pierdut viața acolo. Săvârșește slujba Parastasului și rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În sala de ședințe a Centrului Eparhial, prezidează ședința de lucru a comisiei de organizare a deplasării la București, cu prilejul

IPS Mitropolit Andrei cu prilejul întâlnirii cu preoții pensionari din Arhiepiscopie, în fața bisericii Mănăstirii „Mihai Vodă” de la Turda, după oficierea Sfintei Liturghii, 13 noiembrie, 2018.

sfințirii Catedralei Mântuirii Neamului.

8 noiembrie (Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil): În biserica parohiei Ciceu Hășmaș, protopopiatul Beclean, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon, pe tânărul Costinel Șoaită. Hirotonește întru sachelar, pe părintele paroh Alexandru Marian Covaciu. Săvârșește slujba de sfințire a două noi Troițe amplasate la intrarea în curtea bisericii.

Face o vizită la mănăstirea de la Dobric.

În Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Ocna Dej (paroh: Pr. Adrian Ioan Sântioan), slujește Vecernia și rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

9 noiembrie (Sf. Ierarh Nectarie Taumaturgul): Cu prilejul hramului, în biserica parohiei Dej V (paroh: Prot. Ioan Bufta), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe seama capelei Centrului Social „Sfânta Ana” din Dej, pe diaconul Costinel Șoaită.

Săvârșește slujba de binecuvântare a casei familiei Maria și Cornel Itu. Rostește un cuvânt de felicitare.

În paraclisul Centrului de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie” din Cluj-Napoca, săvârșește slujba Parastasului pentru pacienții mutați la Domnul în ultimul an. Rostește un cuvânt de mângâiere. Hirotonește întru iconom stavrofor pe părintele director, Bogdan Chiorean. Este însoțit de domnul Darius Echim, corespondentul TV Trinitas în Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

10 noiembrie: Săvârșește slujba de resfințire a bisericii din localitatea Diviciorii Mari, protopopiatul Gherla. Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon, pe tânărul Alexandru Ștefan Szakacs. Hirotonește întru iconom, pe părintele paroh Claudiu Augustin Prunduș. Conferă domnului Ioan Firtan, primarul comunei Sânmărtin, Ordinul „Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni”, iar domnului profesor Alexandru Rotar, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”.

În capela Seminarului Teologic Ortodox din Cluj-Napoca, săvârșește Taina Sfântului Botez pentru pruncii Filip Dimitrie, fiul părintelui Andrei Mureșan de la capela Spitalului de Psihiatrie din Cluj-Napoca și Rafael, fiul părintelui Călin Variu, de la Spitalul de copii din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de învățătură.

11 noiembrie: Săvârșește slujba de binecuvântare a lucrărilor efectuate la biserica din Bogata de Jos, protopopiatul Dej. Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe seama parohiei Stupini, protopopiatul Beclean, pe diaconul Alexandru Ștefan Szakacs. Hirotonește întru iconom pe părintele paroh, Cosmin Pompei Mocean. Conferă domnului David Prunean, primarul comunei Vad, Ordinul „Mihai Vodă”. Este însoțit de PC Arhid. Dan Grigore Văscu, directorul tehnic al postului de radio „Renașterea”.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

12 noiembrie (Sfinții Martiri și Mărturisitori Năsăudeni): Cu prilejul hramului, în biserica mănăstirii de la Bichigiu, protopopiatul Năsăud, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru diacon, pe tânărul Ionel Daniel Olari.

Face o vizită la Biserica „Sfinții Împărați Constantin și Elena” din Năsăud (paroh: Pr. George Celsie), în vederea stabilirii locului pe care va fi amplasat bustul Patriarhului Miron Cristea. Este însoțit de PCuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului.

13 noiembrie: La Mănăstirea „Mihai Vodă” de la Turda, slujește Sfânta Liturghie cu prilejul întâlnirii preoților pensionari din arhiepiscopie. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

Face o vizită în parohia Negreni, protopopiatul Huedin (paroh: Pr. Marian Văcariu).

În parohia Bucea, protopopiatul Huedin, săvârșește slujba de binecuvântare a noii Capele Mortuare și a unei săli multifuncționale. Rostește un cuvânt de învățătură. Conferă părintelui paroh, Mircea Dejeu, Ordinul „Mihai Vodă”. Conferă domnului Dorin Constantin Manea, primarul comunei Negreni, Ordinul „Mihai Vodă”, iar domnului Mircea Marin Ilea, Ordinul „Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin”. Este însoțit de PC Pr. Cristian Baci, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În sala de muzică a Facultății de Teologie din Cluj-Napoca, participă la momentul festiv al lansării volumului dedicat Părintelui Profesor Alexandru Moraru, la împlinirea a 70 ani de viață. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În aula mare a Facultății de Teologie, în cadrul evenimentului dedicat sărbătoririi Sfintei Scripturi, sub genericul „330 de ani de Scriptură în limba noastră sfântă”, participă la conferința „Sfânta Scriptură – Revelarea veșniciei și cale pentru mântuirea credincioșilor”. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

14 noiembrie: În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatistul Mântuitorului și rostește un cuvânt de învățătură.

15 noiembrie: Face o vizită pe șantierul Mănăstirii „Acoperământul Maicii Domnului” de la Florești, protopopiatul Cluj II.

În localitatea Iara, protopopiatul Turda (paroh: Pr. Vasile Arion), săvârșește slujba de binecuvântare a noii Capele Mortuare. Rostește un cuvânt de învățătură.

În centrul comunei Iara, protopopiatul Turda, săvârșește slujba de binecuvântare a bustului eroului martir Ioan Arion. Rostește un cuvânt duhovnicesc și asistă la programul cultural și militar organizat cu acest prilej.

În aula mare a Facultății de Teologie din Alba Iulia, alături de ÎPS Părinte Irineu, Arhiepiscopul locului, participă la momentul festiv al lansării volumului omagial dedicat Episcopului Ioan Mihălțan, la împlinirea a zece ani de la mutarea la Domnul. Rostește un cuvânt evocator.

16 noiembrie: La Cinema „Florin Piersic”, asistă la premiera filmului „Moromeții 2”.

17 noiembrie: Săvârșește slujba de binecuvântare a noii capele din Delureni, protopopiatul Bistrița. Slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru sachelar pe părintele paroh, Gavrilă Zăgrean.

Săvârșește slujba de binecuvântare a plăcii comemorative și a monumentului ridicat întru pomenirea foștilor deținuți politici din Delureni. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană, asistă la Vecernia, slujește la Litie și rostește un cuvânt de învățătură.

➔ **18 noiembrie:** În Biserica „Sfânta Treime” din Cluj-Napoca, slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotonește întru preot, pe seama parohiei Bața, protopopiatul Beclean, pe diaconul Ionel Daniel Olari. Conferă părintelui paroh, Cristian Baciu, consilier eparhial și părintelui protopop Ioan Jeler, Ordinul „Mihai Vodă”. Asistă la programul cultural organizat cu prilejul Centenarului Marii Uniri. Este însoțit de PC Pr. Vasile Nemeș, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Hirotesesește întru duhovnic, pe PC Pr. Lucian Nicodim Codreanu, de la parohia Milaș, protopopiatul Bistrița.

19 noiembrie: În Capela Mortuară din Cimitirul orașenesc din cartierul clujean Mănăstur, oficiază slujba înmormântării adormitului întru Domnul, Gheorghe, tatăl doamnei Diana Botar, consilierul juridic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Rostește un cuvânt de mângâiere.

20 noiembrie: Face o vizită în parohia Jucu de Jos, protopopiatul Cluj I (paroh: Pr. Marius Abrudan), în vederea rezolvării unor probleme administrative.

Face o vizită în protopopiatul Dej. Vizitează parohiile Nima (paroh: Pr. Daniel Cristian Câmpeanu), Mănăstirea (paroh: Pr. Marcel Coroian), „Sfântul Apostol Andrei” Dej (paroh: Pr. Silviu Pop) și Băbdiu (paroh: Pr. Florin Suliciu). Este însoțit de PC Pr. Ioan Bufta, protopopul Dejului.

La Cinema „Mărăști”, asistă la momentul festiv al lansării filmului dedicat copilăriei lui Iosif Trifa, realizat de Asociația „Oastea Domnului”, filiala Cluj-Napoca, oblatuită de PC Pr. Claudiu Melanu de la parohia „Sfântul Alexandru” de pe Bulevardul Muncii. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

21 noiembrie (Intrarea în Biserică a Maicii Domnului): Cu prilejul hramului, în biserică parohiei Gherla I (parohi: Pr. Vasile Săsărman și Pr. Vasile Ciciovan), slujește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hirotesesește întru duhovnic pe PC Pr. Costinel Șoaită, preot misionar la Centrul Social „Sfânta Ana” din Dej.

În curtea Bisericii „Sfânta Treime și Sfinții Martiri Brâncoveni” din Gherla (parohi: Prot. Iulian Paul Isip și Pr. Alexandru Fărcaș), săvârșește slujba de sfințire a unui Drapel Tricolor. Participă la momentul festiv la ridicării acestuia pe catarg. Rostește un cuvânt de învățătură și asistă la programul artistic susținut de copiii din parohie. Este însoțit de PC Pr. Cristian Baciu, consilierul bisericesc al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

22 noiembrie: Face o vizită la tipografia eparhială de la Popești, protopopiatul Cluj I și inspectează stadiul lucrărilor la noua clădire a Fabricii de lumânări.

Face o vizită pe șantierul Centrului misionar-social „Sfântul Apostol Andrei”, de pe Calea Turzii din Cluj-Napoca. Este însoțit de domnul Sorin Călea, consilierul economic al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

23 noiembrie: Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Elisabeta”, pentru a inspecta lucrările de construire a noului corp de chilii.

24 noiembrie: În Sala Sinodală din Palatul Patriarhal din București, participă la ședința festivă a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, cu participarea Sanctității Sale Bartolomeu, Arhiepiscopul Constantinopolului – Noua Romă și Patriarh Ecumenic.

În Catedrala Mântuirii Neamului, alături de Părinții Mitropoliți ai Bisericii Ortodoxe Române, sub protia Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, săvârșește slujba de pomenire a tuturor eroilor neamului românesc.

25 Noiembrie: În sobor de arhieriei, sub protia Patriarhului Ecumenic, Bartolomeu și a Patriarhului României, Daniel, participă la slujba de sfințire a Altarului Catedralei Mântuirii Neamului. Slujește la Sfânta Liturghie săvârșită cu acest istoric prilej.

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel și Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, alături de tineri prezenți la sfințirea Altarului Catedralei Mântuirii Neamului la București, 25 noiembrie, 2018.

La Sala Palatului din București, asistă la spectacolul organizat de Centrul de Presă „Basilica”, al Patriarhiei Române, cu prilejul sfințirii Catedralei Mântuirii Neamului.

26 noiembrie: Împreună cu Înaltpreasfințitul Părinte Serafim, Mitropolitul Europei Centrale și de Nord, în incinta Centrului Eparhial de la Râmnicu Vâlcea, se reculege preț de câteva momente la mormântul vrednicului de pomenire, Gherasim Arhiepiscopul.

Face o vizită la Mănăstirea Cozia, județul Vâlcea.

27 noiembrie: Face o vizită în protopopiatul Turda. Vizitează șantierul Centrului social din Parohia „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din Câmpia Turzii (paroh: Pr. Ioan Morar), Mănăstirea „Sfântul Ioan Evanghelistul” de la Pădureni, și Parohia „Sfântul Ioan Botezătorul” din cartierul Turda Fabrici (paroh: Pr. Andrei Gavril Mihai).

28 noiembrie: În Sala „Ioan Mușlea” a Bibliotecii Centrale Universitare, participă la momentul festiv al lansării volumului dedicat marelui scriitor Ion Agârbiceanu. Rostește un cuvânt duhovnicesc. Este însoțit de

PC Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Acatisul Mântuitorului și rostește un cuvânt de învățătură.

29 noiembrie: La sediul Prefecturii Județului Cluj, participă la momentul festiv al decernării distincțiilor „Onoare pentru Cluj” unor persoane sau instituții care fac cinste județului. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

La Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei din Cluj-Napoca, participă la vernisajul expoziției „Români spre Marea Unire”. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Este însoțit de PC Pr. Liviu Vidican Manci, directorul Seminarului Teologic.

Primește la reședință corpul profesoral al Seminarului Teologic din Cluj-Napoca și pe angajații Centrului Eparhial, veniți pentru a-l felicita cu prilejul zilei onomastice.

În sala de consiliu a Centrului Eparhial, la inițiativa domnului Ion Dumitrel, Președintele Consiliului Județean Alba, semnează în Cartea Centenarului Marii Uniri.

Primește la reședință pe ÎPS Părinte Serafim, Mitropolitul Ortodox Român al Europei Centrale și de Nord.

30 noiembrie: Asistă la Sfânta Liturghie oficiată în Catedrala Greco-Catolică „Schimbarea la Față”. Rostește un cuvânt duhovnicesc.

În Catedrala Mitropolitană, împreună cu ÎPS Mitropolit Serafim, slujește Sfânta Liturghie și rostește un cuvânt duhovnicesc.

În fața Catedralei Mitropolitane, săvârșește slujba de binecuvântare a statuilor Epicopului Nicolae Ivan și Mitropolitului Bartolomeu Anania. Rostește un cuvânt evocator. Acor-

dă domnului Emil Boc, primarul municipiului Cluj-Napoca, distincția „Crucea Transilvană”. Conferă părintelui Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, Ordinul „Mihai Vodă” pentru clerici, iar domnului Emil Burzo, președintele filialei Cluj a Academiei Române, domnului sculptor Alexandru Păsat, domnului sculptor Septimiu Jugrestan, domnului arhitect Vald Câmpean și doamnei arhitect Mirela Raimer, Ordinul „Mihai Vodă” pentru mireni.

În fața Bisericii greco-catolice „Schimbarea la Față” de pe Bulevardul Eroilor din Cluj-Napoca, participă la momentul festiv al dezvelirii statuii Cardinalului Iuliu Hossu.

Primește la reședință oficialitățile civile și militare, centrale, județene și locale, preoți și credincioși veniți pentru a-l felicita cu prilejul zilei onomastice.

A consemnat, Arhid. Claudiu Ioan Grama

IPS Andrei în vizită pe șantierul Centrului social din Parohia „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din Câmpia Turzii (paroh: Pr. Ioan Morar), 27 noiembrie, 2018.

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:

IPS Arhiepiscopul și Mitropolitul ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:

PS Episcopul-vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:

Consilier cultural Pr. dr. Bogdan Ivanov, Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, Pr. dr. Liviu Vidican-Manci

Director:

Pr. dr. Cătălin Pălimaru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO84 BTRL 0130 1205 P129 1800
Banca Transilvania, Cluj (Revista RENAȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:

Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:

Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:

Mircea-Gheorghe Abrudan, Mircea Gelu Buta,
Dacian But Căpușan, Cezar Login,
Ierom. Maxim Morariu, Marcel Muntean, Alexandru Nemoianu,
Protos. Simeon Pinte, Aurel Sasu
Nicolae Turcan, Protos. Benedict Vesa,

Activități ASCOR Cluj (noiembrie și decembrie 2018)

Eliza-Adelina Purcaru

Conferințele duhovnicești și culturale

In Postul Crăciunului, ASCOR Cluj continuă ciclul de „seri duhovnicești”, cu o tradiție de peste 20 de ani, aducând înaintea publicului invitații de valoare în conferințe și discuții pe teme de spiritualitate ortodoxă. În prima joi duhovnicească din postul acesta (15 noiembrie), l-am avut ca invitat pe Părintele Constantin Sturzu, preot la parohia „Nașterea Maicii Domnului”, Tălpăari (Iași), consilier al Sectorului Comunicare al Arhiepiscopiei Iașilor și purtător de cuvânt al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei. Sfinția-Sa a conferențiat pe tema „Din naștere român, în veșnicie al lui Hristos. Câteva reflecții post-referendum”.

În a doua seară duhovnicească (22 noiembrie) ne-am bucurat de prezența Părintelui conf. univ. dr. Vlaicu Patriciu, preot paroh la parohia „Sfântul Nicolae” din Bruxelles și profesor de Teologie Canonică și Duhovnicie la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, care a abordat tema „Împărțășirea continuă din viața Bisericii”. În a treia seară duhovnicească (29 noiembrie), Înaltpreasfințitul Serafim Joantă, mitropolitul românilor din Germania, Europa Centrală și de Nord, a fost prezent între noi, în conferința intitulată „Vremea este să lucreze Domnul”. Seria invitațiilor continuă cu Pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, cu tema „Mila, blândețea - putere sau slăbiciune?” (6 decembrie), domnul Vasile Bănescu, purtătorul de cuvânt al Patriarhiei (12 decembrie), Pr. Arhid. Ionuț Mavrichi, consilier patriarhal și realizatorul emisiunii „Cuvântul lui Dumnezeu pentru noi”, care va vorbi despre „Mărturisirea lui Hristos ca mod de viață” (13 decembrie) și Preasfințitul Timotei Bel, arhieru vicar al Maramureșului și Sătmarului, care ne va împărtași un „Cuvânt duhovnicesc”. Invitații participă la Vecernia de la Catedrala Mitropolitană Ortodoxă, de la ora 18:00, susținând conferințele de la ora 20:00, la amfiteatrul Facultății de Chimie (strada Arany Janos, nr. 11). Înregistrările conferințelor și mai multe detalii despre acestea pot fi accesate pe site-ul www.ascorcluj.ro.

De asemenea, marți, 4 decembrie, tot în aula Facultății de Chimie, domnul Marius Vasileanu, cercetător cu o bogată activitate publicistică și academică în problematica Rugului Aprins, și domnul Răzvan Bucuroiu, directorul fondator al revistei *Lumea credinței*, au susținut conferința „Catedrala patriarhală - un nou început într-o bucurie”, într-un ciclu de seri culturale inaugurate în anul 2017 cu invitații din domeniul culturii, al istoriei, al științei.

Atelierul de lucruri de mână și atelierul de toacă

În apropierea sărbătorilor, pentru doritorii de a confecționa ei înșiși cadouri originale, dar și pentru cei care caută să își cultive abilitățile practice, îndemânarea și simțul estetic, membri ai comunității ASCOR organizează miercuri, de la 20:00, la demisolul Bisericii Studenților din campusul „B. P. Hasdeu” un atelier de lucruri confecționate manual. Mariana Avram este coordonatoarea atelierului de obiecte din sticlă ornamentate, iar Ana Antoneac conduce atelierul de confecționare a broșelor din fetru.

De asemenea, doritorii sunt invitați să participe în fiecare marți, după Discuțiile exegetice ale Părintelui Ciprian Negreanu (după ora 20:30) la un atelier de toacă organizat de Andrei Zan-

găr. Cei care își vor însuși această abilitate vor putea bate toaca la începutul slujbelor Bisericii Studenților și în timpul pelerinajelor pe jos organizate de ASCOR, când toaca se bate neîncetat.

Colinda în spitale și la penitenciare

Precum în fiecare an, în luna decembrie, membrii comunității ASCOR vor aduce vestea Nașterii Domnului în spitale și cămine de bătrâni din Cluj-Napoca, dar și în penitenciare. Astfel, în 11 decembrie se va colinda la Penitenciarul de bărbați Gherla, iar în 19 decembrie, la Penitenciarul de femei Cluj.

Concert de Crăciun

Grupurile muzicale ale Bisericii Studenților - corul „Sfântul Lavrentie al Cernigovului”, „Ceata Sfântul Ioan Valahul”, corul de copii „Sfântul Nicolae” - vor susține, în data de 16 decembrie, anualul concert de colinde în sala „Auditorium Maximum” din cadrul Colegiului Academic al Universității „Babeș-Bolyai” (str. Mihail Kogălniceanu, nr. 5). Intrarea este liberă.

Pelerinajele lunilor noiembrie și decembrie

În zilele de 24 și 25 noiembrie 2018, membri ai ASCOR Cluj au participat la un pelerinaj în cinstea evenimentului Sfințirii Catedralei Mântuirii Neamului. Traseul a inclus biserici și mănăstiri din Episcopia Giurguiului, precum Mănăstirea Bolintin, care i-a găzduit pe cei 55 de pelerini, Schitul Găiseni, Biserica Drăgănescu, pictată de Părintele Arsenie Boca, și Mănăstirea Comana.

Participarea la evenimentul unic al slujbei de sfințire a Catedralei naționale în anul Centenarului, la închinarea în Sfântul Altar la moaștele Sfântului Apostol Andrei și ale Sfintei Mucenițe Ecaterina, la săvârșirea primei Sfinte Liturghii și împărțășirea cu Sfintele Taine în acest loc simbolizând unirea în credință a poporului român au fost primite de participanți ca o binecuvântare, o bucurie și un mare dar de la Dumnezeu datorat sfinților, martirilor și eroilor neamului nostru.

Între 29 noiembrie și 2 decembrie un grup de 50 de pelerini din comunitatea ASCOR au cercetat mănăstirile și locurile de însemnătate duhovnicească din Ucraina și Bucovina de Nord. Traseul a marcat Poceae, una dintre cele mai mari lavre ale Ucrainei (incluzând Catedrala Adormirii Maicii Domnului, Peștera Sfântului Iov și Biserica Peșterii, Schitul Sfintei Ana, Mănăstirea Kremenetz, ctitorită de Sfântul Ierarh Petru Movilă, Catedrala Schimbării la Față a Domnului ș.a.), Mănăstirea Boian și Mănăstirea Bănceni. Pelerinajul a fost închinat cinstirii sfinților precum Sfântul Iov și Sfântul Amfilohie de la Poceae, Sfântul Serafim de Sarov, dar și împlinirii a 100 de ani de la unirea Bucovinei cu România.

La data de 15 decembrie ASCOR Cluj-Napoca va organiza tradiționalul pelerinaj de colinde la Mănăstirea Prislop. Pelerinii vor la Sfânta Liturghie la Mănăstirea Lușța, unde îi vor

colinda pe călugării acestui așezământ monahal, apoi se vor îndrepta spre Prislop. Destinația finală va fi Aiudul, unde colindele vor răsună pentru martirii care au pățit aici.

Scrisori către elevii mei A opta scrisoare către elevii mei – despre nemișcare și colindă

Bogdan Herțeg

„Iubite în Cristos nepoate” este formula de adresare cu care Euthanasius, un personaj eminescian, își începe scrisoarea, după care își descrie insula, spațiu de pustnicie, ca un rai pământesc. Uitându-ne în jur cu ochi realiști nu ne-am putea descrie spațiul existenței ca un rai pământesc. Și acest lucru este cu atât mai valabil în aglomerări urbane precum București, Cluj, Timișoara. Paradoxal, punând aceste nume de localități laolaltă și se evocă în inimă orașele jertfitoare în Revoluția din '89. Ce pantă lungă am coborât de la sacrificiu pentru libertate și pentru regăsire de sine înspre anarhia ignoranței mascată cu clișeele unor false identități...

Iubite în Hristos copile, îți scriu și eu, deși îmi pare că în ultimul timp cuvintele și-au estompat rostul lor, nu mai schimbă oamenii, fiindcă prea mulți nu vor să asculte cuvântul oricât ar fi de viu, de real, de dinamic, de adevărat. Să nu fii așa, ci să cauți cu sinceritate rostul adevărat al vieții tale. A te rezuma doar la a-ți consuma viața și a vedea în aceasta doar vânăre de plăcere sau doar rutină inutilă te desensibilizează față de viața ta. Îmi aduc aminte de omul Ieneș despre care Ion Creangă scria că a fost luat de săteni, punându-l într-un car cu boi „ca pe un butuc nesimțitor”.

Apoi mai e și acest vers al lui Vasile Alecsandri ce mi-a rămas în minte: „Voi ce stați în adormire, voi ce stați în nemișcare”. Vezi, e acolo cumva prinsă expresia românească „a sta să plouă”, „a sta să ningă” – o stare de aparentă încremenire ca o tensiune lent acumulată înainte de punerea în mișcare a unor minunate fenomene, o progresie tainică din interior, muzicală, cum a înțeles Sergiu Celibidache, socială, cum a întrevăzut Jordan Peterson. Dar noi stăm să adormim, stăm să nu ne mișcăm. Nu că încă stăm e necazul, ci că stăm să nu facem nimic. E aici revelată o mică mișcare sufletească, o micșorare crescută prin mândrii și frici. Mândria ne face slabi, iar frica ne menține în această slăbiciune.

Cum era o lipsă de mobilitate fizică în regimul comunist, tot așa văd o lipsă de mobilitate în plan spiritual în regimul actual. Desigur, e frumos că poți călători acum cu relativă ușurință, dar stagnarea interioară devine tot mai evidentă, tot mai periculoasă. Și cel mai periculos e faptul de a nu vedea

acest pericol. De altfel, cele mai mari pierderi se produc pe nesimțite, fără a conștientiza. De aceea, în plan fizic durerea intervine ca semnal de producere a unei pierderi. De aceea, Hristos e „omul durerilor”, după cum îl numește Părintele Arsenie Boca, pentru că resimte toate pierderile noastre, mai ales pe cele la nivel sufletec.

Reducerea dinamicii sufletești reduce câmpul analizei lumii în care trăim. În această stare, sufletul va putea prelucra doar clișee și se va arăta agresiv, într-o formă sau alta, față de o gândire mai complexă, mai nuanțată, mai vie. Internetul e plin de comentarii acide care batjocoresc ideile luminoase, revela-toare, atent lucrate în căutarea adevăratelor înțelesuri. Omul nou, fie comunist, fie capitalist, s-a arătat întotdeauna o coborâre dinspre chemările înalte înspre stereotipie, dinspre căutare înspre autosuficiență mândră, dinspre ordinea morală înspre anarhie. Internetul cu comentariile de pe bloguri, cu postările de pe rețelele de socializare pictează un suflet întors cu agresivitate asupra lui însuși, crezând că agresează pe altcineva.

Acum câteva zile. Îmi spune un copil de clasa a V-a că am greșit în legătură cu un conținut predat, adăugând că wikipedia și două doamne profesoare i-au confirmat acest lucru. Spusesem același lucru, însă puțin mai nuanțat, iar plusul de nuanță e perceput ca greșeală fiindcă nu mai intră în șablon.

De ce ne ținem de clișee? De ce acceptăm cu grabire un șablon de gândire? Probabil că e mai facil, ne este mai ușor să rămânem într-o zonă controlabilă, comodă. „Trec de colo până colo prin coridor, să văz în care compartiment aș găsi un loc mai comod”, spune naratorul-personaj din schița „Bubico”. Ne agităm ca să găsim un loc comod. Aceasta e ținta nefericită a doritei deplasări. Iar de aici, lipsa de sens ne duce către nemișcare lăuntrică.

Însă nu putem ieși din realitatea că întreaga noastră viață e o călătorie, una a sufletului. Sufletul omului este în continuă mișcare, viața lui e o neîncetată curgere printr-un vad tainic, un cântec de lumină, o apă a duhului dăruit de Sus menită să oglindească razele dumnezeiești. Dar pe azurul mântuirii, în văzduh, mai curge un râu, unul ce urmează tot timpul vadul vieții omului – un râu de nori, râul neîntrerupt al propriilor păcate. E adevărat că norii murdari nu se amestecă cu apa vie, dar nici nu lasă ca aceasta să fie luminată prea mult. E dureros și nebănuț să vezi că această șerpuire ce însoțește clipă de clipă, râuri-râuri, frumoasa și luminata vână a sufletului nu are nicio întrerupere, că n-ai o milisecundă în care să nu păcătuiești. Suflarea noastră emană și greșeală.

Vezi, poți fi în închisoare, ținut la pat de o boală, de veghe la căpătâiul unui suferind sau blocat în fața caietului de teme, că tot curge binecuvântat și nevăzut sufletul tău – acum și iar acum. Domnul te însoțește și îți trimite impulsul vieții sățioase și luminate veșnică mai multă și mai multă, mai vie, mai de bucurie. Copile, el te-a făcut și această facere nu are un liman ca un punct mort. Viața ta e o colindă, una despre Naștere și Înviere, o poveste tare frumoasă, cu mult rost și iubire – chiar de nu poți să o vezi și să o auzi chiar acum: „Licărind o rază-atinge / Geamul ușii de la tindă, / De trei glasuri legănată, / Se-nfiripă o colindă...” (Octavian Goga, „Pace”).

Fulgi de nea, dansând

Andreea-Nicoleta Sicoe

Început să ningă lin,
Cu fulgi de-argint,
Ca-ntr-o poveste;

Se leagănă și parcă...
Plâng - tot ce a fost
Și nu mai este.

...
Dar uitate, unul jucăuș
Se leagănă mai tare;
Se-nvârte, zboară,
Iar e sus;
Nu se topește-n cale.

Și mă-ntrebam ce-o fi cu el,
Observ că altul vine;
Se prinde-n joc,

Ca-ntr-un inel
Și-aruncă-n jur lumine.

Acum sunt doi,
Dansează lin.
Și după ei și alții vin;
Se prind în horă, se-nvârtesc,
Se leagănă, se răsucesc;
Așa, cum vântul îi adie
Parc-ar avea... coregrafie.

....

Mă uit la ei și mă gândesc
C-așa-i și viața, uneori;
Tristeți și nostalgii topesc
Luminile cele din Zori.
Și ca și fulgii jucăuși
Se prind în horă bucurii.
Și-n jocul lor ne amintesc
De-ndemnul sfânt
De-a fi copii.

Și tot așa, filosofând,
Cu ochii mari, visând la... dans,
Abia acum am observat
Cum unul s-a topit pe...
Nas.

Tăcerea cuvântului

Bogdan-Constantin Dincă

Utem vorbi despre o criză profundă a cuvântului ziditor acolo unde nu s-a mai pus preț pe cultura duhovnicească, acolo unde superficialitatea aglomerată a cuvântului neziditor a devenit general valabilă și consimțită. Pătrunderea adâncă a înțelesului că pentru orice cuvânt deșert pe care-l vor rosti, oamenii vor da socoteală în ziua Judecării (Matei 12: 36) este înfricoșătoare. Când nu există grăire în deșert? Când din gura noastră răsună frecvența Duhului Sfânt, și nu frecvența noastră, iar ceea ce grăim e de folos pentru toți cei din jurul nostru?

Odată ajunși în această stare de bună înfricoșare începem să ne întrebăm dacă mai suntem vreodată vrednici să îndrăznim vreun cuvânt. Totuși, modelul nostru, Cuvântul Ziditor, Se face din Dumnezeu Om și Se coboară în adâncuri ca să ne izbăvească de chinul cel de veci, ne grăiește dumnezeiește, dar și omește, fără de vicleșug sau păcat, pentru ca tot omul să audă, să creadă și să își schimbe viața. Sfântul Serafim de Sarov ne îndrumă să reflectăm mai degrabă asupra milei dumnezeiești decât asupra dreptății lui Dumnezeu. Așa că ne trebuie o dreaptă măsură între a grăi și a tăcea.

Am putea spune la prima vedere că tăcerea este facilă, că unui om care tace îi este mai ușor decât unuia în care nu mai încap vorbele, că este o chestiune de lene, nepăsare, fugă, pedepsire. Dar tăcerea este atât de vastă încât nu o putem cuprinde în cuvinte, deși au fost atâtea încercări ale Sfinților Părinți, Sfinți ai Pustiei, scriitori, gânditori, oameni de artă, oameni de cultură. E drept că tăcerea poate fi și ucigătoare, însă mai de folos ne este să reflectăm la tăcerea care sfințește, numită de unii *liniștire*. Sfântul Grigorie de Nyssa spune că „atunci când se vorbește despre Dumnezeu și în ce constă ființa Sa e vremea să taci, iar când e vorba de oarecare lucrare sfântă a cărei cunoaștere se coboară și la noi este vremea să vorbești” (Sfântul Grigorie de Nyssa, *Omilii la Ecclesiast*, p. 267). Sfântul Grigorie de Nazianz ne spune că „dacă ți-ar spune unul mai mare, când mergi cu el la drum, «hai să cântăm!», să îl ascuți, iar dacă nu ți-ar spune, taci cu gura, dar cu inima să preamărești pe Dumnezeu”.

Maica Tăcerii este însăși Maica Domnului. Izvor de înțelepciune a grăirii, Maica Domnului a zis cuvânt și a mijlocit pentru noi atunci când a știut că este nevoie. Sfântul Isaac Sirul spune că Maica Domnului n-a așternut în scris gândurile, iubirea ei pentru Dumnezeu și Fiul ei, nici durerile sufletului ei în clipa Răstignirii, căci nu le-am fi putut nicicum înțelege.

În cartea *Cunoașterea despre tăcere*, de Părintele profesor George Remete, regăsim că teologia nu concepe niciodată cuvântul fără tăcere, ci mai degrabă fiecare o presupune, o conține și o pune în valoare pe cealaltă. Cuvântul este vârful omului grăitor de Dumnezeu, tăcerea este adâncimea sau rădăcina. În omul deplin, tăcerea e cuvânt și cuvântul e tăcere. Cuvântul iese din tăcere și nu tăcerea din cuvânt. Mari dascăli ai Bisericii, în toată teologhisirea lor și prin harul din ei, au socotit că e mai bine să cinstească locul cu tăcerea, nevrând să spună nimic mai adânc din pricina neputinței celor mulți de a se ridica la înțelegerea celor scrise. Iar dacă au și spus unii câte ceva, mai întâi au cercetat puterea ascultătorilor și așa au spus o parte, spre folos, lăsând cea mai mare parte neatinsă (Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Filocalia a III-a*).

Tăcerea arată modul rugăciunii superioare, ea construiește noi trepte pentru sufletul angajat în urcușul spre Dumnezeu. Cultivarea tăcerii poate ajunge să se identifice chiar și cu măsura rugăciunii, un om rugător este un om care știe să tacă. Rugăciunea minții este superioară celei a gurii pentru că începe tocmai când se oprește cuvântul.

Tăcerea este o realitate în viața fiecărei persoane, dar și în viața tuturor. Nu poate rămâne neobservat momentul de tăcere precum purtarea euharistică a Trupului și Sângelui Domnului de la proscomidiar pe Sfânta Masă, în cadrul Liturghiei Darurilor mai înainte sfințite în timpul Postului Mare, ca tăcere maximă și stare de pocăință: „strana încetează cântarea, iar credincioșii stau aplecați la pământ în adâncă tăcere, ajungând în mijlocul bisericii, preotul se oprește puțin cu fața spre apus și binecuvintează pe credincioși cu Sfântul Disc, nimic zicând”.

După cum există mai multe trepte ale vieții duhovnicești, așa putem vorbi și despre trepte ale tăcerii. Pentru omul de astăzi starea de nepătimire este aidoma unei noțiuni fără sens deoarece, în sine, oamenii caută patimile și le consideră forțe firești. Renunțarea la patimi produce nemulțumire pentru că implică o golire. Însă această golire e umplută din preaplinul dumnezeiesc, așa cum tăcerea face loc cuvântului dumnezeiesc.

Nepătimirea nu reprezintă o odihnă relaxată, ci o așezare deplină și liniștită a ființei. Ea nu este statică, ci este liniștea arcului încordat. Sfântul Paisie Aghioritul spune că un semn al nepătimirii este stăpânirea sufletului asupra dezordinii exterioare, atunci când auzi numai ce vrei, și nu mai auzi ceea ce știi că este rău. Când cineva nu e obișnuit să spună rugăciunea în mijlocul zgomotului, pătimește din pricină că mintea nu este dăruită lui Dumnezeu. Acesta trebuie să fie atent la distragerea dumnezeiască pentru a se putea bucura de liniștea lăuntrică.

Astăzi, trăim o inflație a cuvântului neziditor care o întrece cu mult pe cea economică. Părinții Pustiei obișnuiau să Îl trăiască pe Hristos în tăcere, noi astăzi vorbim adeseori despre Hristos fără să-L trăim.

Avva Agathon a purtat timp de trei ani o piatră în gură pentru a învăța să tacă. Am putea spune că acum sunt alte vremuri, însă cine ne poate opri să purtăm întotdeauna pe buzele inimii noastre rugăciunea lui Iisus Hristos – Piatra noastră?

Mila lui Dumnezeu și a Maicii Domnului vine peste om chiar și pentru cele mai mici dureri și nevoi ale lui. Așa putem înțelege ieșirea din starea de tăcere și însingurare a Sfântului Serafim de Sarov la chemarea Maicii Domnului. Tăcerea sa nu era mai mare decât ascultarea de a fi de folos aproapelui spre mântuire.

În pământul roditor al tăcerii bune și drepte, va răsară sămânța cuvântului ziditor, dumnezeiesc, așa cum după tăcerea îngerilor de jumătate de ceas la vremea Judecării, Mântuitorul se va pogori din cer.

Echipa: Tatiana Onilov, Andrei Mitrică, Gabriela Bulgaru, Ana-Maria Neag, Dana Filaropol, Andreea Micu, Iulia Anamaria Mureșan, Oana Laura Dăgă, Romina Sopoian.

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

ISSN: 1224-0567

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca
Fax: 0264/595 300
revista.filocalia@yahoo.com